

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

1. „შობის დღესასწაული“ და ახალი ყოფა-ცხოვრება —პ. ქ—ეს	23
2. ზამთარი—ლეკსი—კ. ლორთქიფანიძის	2
3. სილვერი—ე. ზოდას	3
4. „მაინც ბრუნავს!“ —მ. ფრიჩე	4
5. პიონერი კომკავშირელი—ნოვინ	9
6. პიონერის სწავლა—ვ. ტ.	13
7. ჩენი ძმები მსოფლიოში	14
8. ს. ს. რ. კ. პიონერების ცხოვრება და მუშაობა	15
9. სიცოცხლის წარმოშობა დედამიწაზე—კ. ლეოს	17
10. რა უნდა წავიკითხოთ?	18
11. ბავშთა შემოქმედება	21
12. გასართობი	23
13. თამაშობა—მ. გორგაძის	24

329.15 5 (05)

3-47.

მუშათა კლასის საქმიანების ცენტრი

პიუნეტი

1926

30 დეკემბერი

განათლების სახალხო კომისარიატის სოციალური აღზრდის მთავარმართველობის და საქართველოს შ. კ. თ. ცენტრალური მითრის (საქ. ა. ლ. კომპარტიის ცენტრთან) შერჩეული მანერებისათვის

წელიწადი I

№ 6

571.

ინგლისელი მადაროს მუშების ბავშვები, რომლებიც მამებიც რომოდენიმე თვის განმავლობაში გაფიცული ყვერ, ვინიდან კაპიტალისტებმა მათი სამუშაო დროს გადიდებდა და ხელფასის შემცირება მოინდომეს. თავისი ბელადების ღალატის გამო მუშები იძულებული გახდნენ შეეწყვიტათ გაფიცვა.

„შოგის დღესასწაული“ და ახალი უოფა-ცხოვრება.

მრავალი საუკუნის განმავლობაში ხალხი უქჷობა-და „შობის დღესასწაულს“, რომელიც თითქოს დაკავშირებულია იესო ქრისტეს დაბადებასთან. ეს დღე იყო 25 დეკემბერი. ყოველწლიურად ამ დღეს ეკლესია უნერგავდა ხალხს იმ აზრს, თითქოს 25 დეკემბერს იშვა იესო ქრისტე.

ეკლესიის მსახურნი—მღვდლები და სხვანი—ამ დღესასწაულის საშუალებით თაღის უხვევდენ ხალხს, უქადაგებდენ ხელისუფლებისა და გაბატონებული კლასისადმი მორჩილებას.

იესო ქრისტეს მომღვრება გახდა ხალხის გაცულების იარაღი.

მაგრამ პროლეტარულმა რევოლუციამ ძირიან-ფესვიანად შესცვალა ქვეყანა. მშრომელი ხალხი აღსდგა და ოქტომბერში დაამხო გაბატონებული კლასების ხელისუფლება. დაიშვა და დაქარაგმნიშვნელობა ჩავარის ერთ-ერთმა იარაღმა—რელიგიამ. პროლეტარულმა სახელმწიფომ, საბჭოთა ხელისუფლებამ რელიგია კრძო საქმედ გამოაცხადა მაგრამ, რომ ხალხს ისევ არ სწამაოდენ, არ ატყუებდენ მღვდლები, პროლეტარიატის აწინგარდი, მოწინავე რაზმი, ატარებს ანტირელიგიურ (ე. ი. რელიგიის წინააღმდეგ) პროპაგანდას. ჩვენ ვცდლობთ, რომ შევავნებინოთ ხალხს რელიგიის სიფუქსიეტი, შევავნებინოთ, რომ რელიგია არ სჭირდება მას. რელიგია არ აძლევდა ხალხს ქვეყნის და ცხოვრების ნამდვილ მეცნიერულ ახსნა განმარტებას, კომუნისტები აძლევენ ხალხს ასეთ მეცნიერულ ახსნა-განმარტებას.

ძველ შობას, ძველ რელიგიურ უქმეებს ჩვენ დაფუზარდაბირეთ ჩვენი ახალი, პროლეტარული, მშრომელთა მასების უქმეები. ჩვენი უქმეებია შრომისა და ბრძოლის უქმეები. ჩვენ ვუქმობთ არა რომელიმე სახლპრო ღმერთის ან წმინდანის დაბადება-სიკვდილის დღეს, არამედ რევოლუციის წლისთავს, შრომის დღესასწაულს—პირველ მაისს, საქართველოს გასაბჭოების წლისთავს და სხვას.

პიონერი თუკი იგი ცხოვრობს მორწმუნე ძველმეტი ოჯახში, აგიტაციას უნდა ეწყოდეს თავის ოჯახშიაც ახალი დღესასწაულებისა და ახალი ზნეჩვეულებების სისარგებლოდ. პიონერმა ფრთხილად, მაგრამ გულდასმით უნდა იმუშაოს ოჯახში: შეეცადოს აღდგომა-შობის მაგიერ პირველი მაისი, ოქტომბრის დღე და სხვა რევოლუციონერული დღესასწაული აუქმებინოს.

პიონერი აგრეთვე უნდა მუშაობდეს სკოლაში, სადაც იგი სწავლობს. არაპიონერ ახალგაზრდობას მან უნდა გადასცეს რელიგიის შესახებ, ახალ ზნეჩვეულებათა შესახებ ის, რაც მან იცის.

რა არის მთავარი ახალ ზნეჩვეულებებში? რით განსხვავდება იგი ძველისგან?

ძველად ახალგაზრდობას ზრდიდენ, ასე ვთქვათ, „უპარტიოებდა“, სასულიერო წოდებას და მის სკოლას არ უნდადა, რომ ბავშვს შეესწავლათ ცხოვრების სინამდვილე, არ უნდადა, რომ ბავშვები ჩამბულიყვენ ცხოვრებაში. „რა შერი საქმეა, რა ბავშის საქმეა ესაო“—იტყოდენ ხოლმე ისინი, როცა ბავში თავისი ბედის გადაქარაში ან სერიოზულ საკითხებში მონაწილეობის მიღებას მონდომებდა.

დღეს ჩვენ ვამბობთ: ახალგაზრდა უნდა აღიზარდოს ისე, რომ, როცა იგი გაიზრდება, მზად იყოს ცხოვრებისთვის, მზად იყოს საშუალო, მზად იყოს გადაიტანოს ყოველგვარი სიძნელე. ჩვენ უნდა მოვემზადოთ ბრძოლისა და შემოქმედებისათვის.

მაგრამ ასეთ აღზრდაში გადაქარებებს არ უნდა ჰქონდეს ადგილი. არ უნდა დაევიწყოთ, რომ ბავშვის ბუნება ითხოვს თამაშს, გართობას, ითხოვს მხატვრო, თავისუფალ აღზრდას. უნდა შევძლოთ სერიოზული აღზრდა ბავშური ბუნებისადმი უდიდესი ანგარიშის გაწეით.

უაზრო გართობა, ფულით ქაზაზე თამაში, უსაქმოდ ხეტიალი უნდა შეეცალოთ ფიკულტურატანვარჯიშობით, გასაგები მეცნიერული მუშაობით, გონიერი თამაშით, მიზანშეწონილი მეცნიერულ მხატვრული ექსტრასია-სერიოზობით და, რაიც მთავარია, მხატვრულ-ლიტერატურული აღზრდით. ბავშვებმა, პიონერებმა, მოზარდებმა უნდა შეიგონონ, რომ მთავარი მათი „გასართობი“, სასარგებლო და თან საინტერესო არის ლექსები, მოთხრობები, პიესები, დრამურები და სხვ. ჩვენი პიონერები უნდა შეეჩვიონ საბავშვო მწერლობის კითხვას, და თვით პიონერებმა უნდა სინჯონ საბავშვო ლექსების, მოთხრობების, კორესპოდენციების წერა.

ამ მიზნების შესრულებას უნდა ემსახურებოდეს ჩვენი ანტირელიგიური პროპაგანდა. ამ დღებში ჩვენ თავი უნდა მოვეყაროთ ჩვენ გამოკლებებებს, ჯამი უნდა გავუეთოთ მას, შევასწოროთ შეცთოდების და დავისაზოთ ახალი ამოცანები. ყოველი პიონერი ამ დღეს უნდა შეეკითხოს თავის თავს, თუ რა შეიძინა, კარგი რა გააკეთა, რა არ შეიძინა და

III. აჯანყებულთა რიგებში.

ღამის 11 სათი იყო, როცა აჯანყებულები რომის ალყა ფს კართი ქალაქში შევიდნენ. ჰოსანაში დარჩენილმა მუსუბმა გაულდეს მათ ალყაფის კარები, მიუზღავეა და დარაჯის ხეფნა-მუდარისა და წინააღმდეგობისა. ეს ერთგული მსახური ბოლოს მოღმა იმოღენა ბრბოს წინაშე, თუმც მჩვეული იყო ხალხის სათითაოდ შეშვებას და ისიც ბეჯითი განხრეკის შედეგად. დიდხანს ბუზლუნებდა, რომ მას უბატობა მიაციენეს ამით.

რაზმს ისევ ჰოსანელები მიუძლოდენ, უკან კი დანარჩენები მისდევდენ.

მიეტა, რომელსაც სიღვირი მარცხნივ ედვა, წინა რიგში იყო. მის უფრო ამაყად ეჭირა დროშა, როგორც კი იგრძნო, რომ დახურული ფანჯრებიდან მას უცხად გაღვიძებული და შემწინებული ბურთები უყურებდენ.

აჯანყებულებმა ნელა და ფრთხილად გაიარეს რომის და ბანის ქუჩები; თვითველ ჯვარედინზე თოფის სროლას ელოდნენ, თუმც იცოდნენ მოსახლეობის მშვიდი ხასიათი.

ქალაქში სასაფლაოს მავგარი სიჩუმე იყო დამყარებული; ფანჯრებიდან ოდნევი ყრუ ხმაურობა ისმოდა. სულ ხუთი-ექვსი ფანჯარა გაიღო და რამდენიმე მოხელე მეფახზე გამოჩნდა, ხელში სანთლით. ისინი წელში იხრებოდნენ, რომ უკეთესად გაეგრძობათ, მაგრამ, როგორც კი დაინახავენ მაღალ, წითლით მოსილ ქალიშვილს, იმ წამს ფანჯრებს კეტებდნენ, თითქოს ეშმაკთა შემოსევას შეეშინებინათ.

ძილით მოცული ქალაქის მყუდროებამ აჯანყებულნი დაამშვიდა მათ გაიარეს ძველი უბნის ქუჩები და მალე მიადწიეს ბაზრის და რატუსის¹⁾ მოედნებს, რომლებიც ერთმანეთთან მოკლე და განიერი ქუჩით იყვნენ შეერთებული.

ორივე მოედანი, გარშემო წვრილი ხეებითა შემოშრქრიებული, მთვარის კაშკაშა სინათლით იყო განათებული. მოქალაქეთა სამსჯავროს შენობა, ახლახან გაახლებული, დიდ ყვითელ ლაქსავით მოსჩანდა ნათელი ცის განაპირზე; ქვემო სართულის რკინის აივანი წვრილი, შავი ხაზებით წამოწეულიყო.

ცხადად ირჩეოდა აივანზე რამდენიმე კაცი: მერი²⁾, მაიორი სიკარღო, ქალაქის სამი თუ ოთხი მჩვეული და სხვა მოხელეები. ქვემოთ კარები დაკეტილი იყო. სამთათსი რესპუბლიკელი, რომელთაც ორივე მოედანი გააყეს, შედგენ და ზვეით აიხედეს, მზად იყვნენ კარები შეენგრიათ.

აჯანყებულთა რაზმის ასე დაგვიანებული მოსვლა ქალაქის ხელისუფლებისათვის მოულოდნელი იყო. როცა რომის კარის დარაჯმა, აჯანყებულთა მიერ განათვისუფლებულმა, აცნობა მათ, აჯანყებულნი ქალაქში შემოვიდნო, მაიორმა მხოლოდ 20 ნაციონალურ გვარდიელის შეკრება მოასწრო. ვერ მოასწრო ჯანდაბამების გაფრთხილებაც კი, რომელთა ყაზარმებნი იქვე ახლას იყო. მხოლოდ ილაყაფის კარის დაკეტვა მოასწრეს და ბჭობა დაიწყეს.

¹⁾ მერი—ქალაქის თავი.
²⁾ მოქალაქეთა სამსჯავროს ევროპაში რატუსის უწოდებენ, მთარგმ.

ხუთი წამის შემდეგ ყრუ და ხანგრძლივმა ხმაურმა ამცნო მათ რაზმის მოახლოება.

პლასანის მერს, გარსონეს, ეზიზღებოდა რა რესპუბლიკელები, ჯერ ძლიერი წინააღმდეგობის გაწევა სურდა; მაგრამ იგი ფრთხილი კაცი იყო და კარგად ესმოდა ბრძოლის შეუძლებლობა: მის განკარგულებაში მხოლოდ რამდენიმე კაცი იყო. კამათი დიდხანს არ გავრცელდებულა. არ სთანხმდებოდა მხოლოდ ერთი სიკარღო, მას ბრძოლა უნდოდა და არწმუნებდა თავის ამხანაგებს, 20

კაცი საჭმარისია მ ახასი ავაზაის გამოსაფიზღებლადო. გარსონემ მხარები შეიმუშვნა და განაცხადა, უნდა დაეგმდეთ საბატო პირობებითო, ვინაიდან ბრბოს ხმაური იზრდებოდა, იგი აიენზე გამოვიდა და სხვებიც უკან გამოჰყენენ. როგორც იყო, ისწყნარე ჩამოვარდა. ქვემოდა, აჯანყებულთა მღელვარე შავს მასაში, თოფები და ცულები პრიალებდა.

— ვინა ხართ და რა გინდათ? — გადაჰყვირა ხმამალა მერმა.

ბრბოდან გამოვიდა ერთი კაცი.

— გააღეთ კარი, — უთხრა მან პასუხის მაგიერ.

— ძმითა შორის ბრძოლამდე ნუ მიიყვანთ საქმეს.

— მე მოვითხოვ, რომ თქვენ დაიშალოთ, — უპასუხა მერმა. კანონის სახელით პროტესტს ვაცხადებ. ამ სიტყვებმა ბრბოში დაიპყრებელი ხმაური გამოიწვია. როცა ხმაური შესწყდა, გაისმა ბრაზიანი ხმები:

— ჩვენც კანონის სახელით მოვედით.

— თქვენ მოვალე ხართ პატივი სცეთ სახელმწიფოს ძირითად კანონებს, ურცხვად დარღვეულს კონსტიტუციას.

— გაუმარჯოს კონსტიტუციას! გაუმარჯოს რესპუბლიკას!

მაგრამ, ვინაიდან გარსონეს სწაღდა, რომ მისთვის მოესმინათ, როგორც მოვალეობის აღმასრულებელისათვის, ენერგიულად შეაწყვეტინენ.

— თქვენ და მხოლოდ ძალა-უფლების მოხელე ხართ; ჩვენ გადავყავით.

აქამდის მიიზრი სიკარღო უღვაშებს იკვნეტდა და მხოლოდ ყრუ წყევლა-კრულვას ბუტბუტებდა. იგი მოთმინებიდან გამოდიოდა ჯიხვისა და ცულების ცქერით და საშინელ ძალას ატანდა თავის თავს, რომ ამ სისაცილო „ჯარისკაცებს“ არ გასწო-

რებოდა, რომელთა რიგებში ზეერს თოფი არც კი ჰქონდა. მაგრამ, როცა ვიგო, რომ ვილაც უბრალო პალატონაკმული ვაჭბატონი სცელის მერს, ამ წმინდა გემს, ევლარ მოითმინა და დაიყვირა:

— ოჰ, საძაგუნო! მხოლოდ თითხ ჯარისკაცი რომ მყავდეს, ჩამოვიდოდი და ყურბებს დაგავლეჯდიო, რათა პიტვიტყვა მამეკონებინა თქვეთვის. ეს სიტყვები საჭმარისი იყო, რომ მეტად საშინელი შედეგები გამოეწვია:

ვინა ხართ და რა გინდათ? — გადაჰყვირა ხმამალა მერმა.

ბრბოში საშინელი ყვირილი გაისმა და სამეროს კარებს ეცენ.

შემწებელი გარსონე აჩქარებით წავიდა აიენიდან და თან მიიარ სიკარღოს ემუღარებოდა გონიერად მოქცეულიყო, თუ სიკვდილი არ უხდოდა.

ორ წამში კარები გამოანგრეს, ხალხი დაეფულა სამეროს და იირიდი აჰყარეს ნაციონალურ გვარიღელებს.

მერი და ყველა იქ მყოფი მოხელეები დაატუსაღეს. როცა რატუმა უკვე რესპუბლიკელების ხელს იყო, დატუსაღებულები ბაზრის მოედანზე პატარა რესტორანში დააწყვედიეს და ყარაული მიუჭინეს.

აჯანყებულთ არმიას შეეძლო პლასანში არ შესულიყო, მაგრამ უფროსებმა გადასწყვიტეს ხალხის ცოცხა დასვენება-დანაყრება. იმის მაგიერ, რომ რაზმი პირდაპირ მთავარი თავსაყელი დვილისკენ წასულიყო, გამოუცდლობისა და უფროსის მიუტყვებელი სისუსტის გამო, შორს შემოუარა მარცხნივ და ამით დიდუბა თავისი თავი. ისინი ხენტრურის მალღობებისკენ გაეშურენ, პლასანიდან 12 მილ-

ზე¹), მაგრამ ვიდრე ამას გაივლიდნენ, ქალაქში შესვლა გარდაწყვიტეს, მიტეხილად იმისა, რომ დაახლოვებით თორმეტის ნახევარი იყო.

როცა გარსონემ გაიგო, რომ რაზმს საცები სჭირდებოდა, დაპირდა შოენას.

საქირო იყო, რათაც არ უნდა დასჯდომოდა, 2000 მშვიერი კაცის გამოკვება: ვალდებულ პლანს დილაზე ისინი არ უნდა დაენახა ქუჩაში მსხლამარე; თუ დილამდის მოიშორებდა როგორმე, ისინი გაჭირბოდნენ ცუდი სიზმარივით, რომელსაც განთიადი სპობს და ანადგურებს.

აჯანყებულებმა ენდარმებს იარაღი აპყარეს.

ორი მეთვალყურის თანხლებით გარსონემ ჩამოუარა პურის საცობებს, რომელთაც უბრძანა აჯანყებულთათვის დაერიგებინათ პური, რაც კი ჰქონდათ.

ღამის პირველ სააზზე სამიათსი კაცი მიწაზე ისხდა და პურს შეექცეოდა.

ბაზრის და რატუშის მოედნები ვეება სასაღილოებდ გადაიქცა.

მიუხედავად ძლიერი სიცივისა, ბრბო მზიარული იყო, ცალკე ჯგუფები კარგად მოსწანდა ნათელ ფონზე.

მშვიერი ლატანი ერთმანეთს ოხუნჯავდნენ, ესროდნენ, თავის ნარგებ წილს პურს სკამდენ და თან დაბუხულ ხელებს უზერავდნენ. მეზობელი ქუჩებიდან მზიარული სიცილი და ყრუ ხმაური მოისმოდა. იქ, სახლების დირებზე, ვიღაც შავი და წარჩინებული პირები ისხდნენ.

ცნობისმოყვარეობა შიშზე უფრო ძლიერი იყო, და ამიტომ ფანჯრებიდან ქალები იყურებოდნენ, აბრეშუმის სახვევებიანი; უყურებდნენ, როგორ სკამდენ ეს საშინელი აჯანყებულები, ეს სისხლის მწველები, რომლებიც სათითაოდ მიდიოდნენ წყალსა დენთან და მუქით სვამდნენ წყალს.

რატუშასთან ერთად ენდარმების ყახარმებიც დაიკავეს, რომელიც ბაზრისკენ მიმავალ კანკლანის ქუჩაზე იყო, იქვე, ორ ნაბიჯზე.

ენდარმებს ლოგინში მოასწრეს და რამდენიმე წამში იარაღი აპყარეს. ბრბომ მიეტა და სილვერიც იქით გაიტაცა. მიეტა, ეს პატარა ბევში, დროშინად კედლისკენ მიჰყუნეს, სილვერი კი ხსებთან ერთად ყახარმაში შევიდა და აშხანაგებს ენდარმების იარაღის აყრაში შეელოდა. როცა ენდარმებმა თოფებს დაავლეს ხელი, ბრბოს გაცაცებით გაფთვრებული და დამთვრალი სილვერი ერთს ჯოშარდ ენდარმს, რანგადს, დაეტყა და რამდენსამე წამს ებრძოდა: სიკვირცხლემში აჯობა და ენდარმს კარბინი გამოსტაცა. ამ დროს თოფის ტუჩი მოხვდა რანდავს სახეში და მარჯვენა თვალი ამოსთხარა. სისხლი სილვერს მიესხა ხელებზე და ის იმ წამსვე გაეარდა გარეთ.

— დაჭრილი ხარ? — ჰკითხა მიეტამ.

— არა, არა, — უპასუხა მან ყრუ ხმით. — არა, მე ეს-ეს არის ენდარმი მოკალი.

— მოკვდა?

— არ ვიცი, მთელი სახე სისხლით აქვს მოცრილი. წამოდი ჩქარა.

და მან ქალი წაიყვანა. ბაზართან რომ მივიდნენ, დასვა სკამზე და იქ მოკვდა დაავალა. ის ისევ თავის ხელებს დაპყურებდა და რაღაცას ბუტბუტებდა. მიეტა მიუხვდა, ბოლოს, მის ნაწყევტ-ნაწყევტ სიტყვებს, რომ წასვლის წინ ის ბებიას უნდა გამოეთხოვოს.

— წაიღე, — უთხრა მიეტამ. — ნუ სწუხარ ჩემზე. ხელები დაიბანე.

სილვერი აჩქარებული ნაბიჯით წაიდა, შადრევანს გვერდზე გაუარა, მაგრამ ხელების დაბანა ვერ მოიფიქრა. როგორც კი რანგადის თბილი სისხლი იგრძნო ტანზე, მას აზრად მოუვიდა, დეიდა დიდოსთან გაქცეულიყო და ჰის წყლით დაებანა ხელები პატარა ეზოში.

¹ ფრანგული მილი უდრის 4 ვერსს, ანუ 4 1/3 კილომეტრს.

დალილი მივარდა.

ღვიდა დიღო ჯერ არ დაწოლილიყო და ეს სხვა დროს გააკვირვებდა მის, მაგრამ ახლა ევრკი შეამჩნია ძია პიერ რუგონი, რომელიც კუთხეში ძველ სკიურზე იჯდა. სიღვერმა არ მოუცადა საწყალი დედაბრის კითხვებს.

— ბებიკო, — სწრაფად უთხრა მან, — მაპატიეთ. მე სხვებს მივდექ. . . მკონი ჟანდარმი მოვკალი

— შენ ჟანდარმი მოჰკალი! — უყნაურო ხშით გამიერა ღვიდა დიღომ, თან თვლები გაუბრწყინდა და წითელ ლაქებს მიაჩრდა. ღვიდა ბუბრისკენ მიბრუნდა.

— შენ თოფა წავლია? რისთვის გესაქიროებოდა ის შენ? შენ ამ ყარაბინით მოჰკალ ჟანდარმი? — ჰკითხა დეიღამ.

უეჭველია, სიღვერმა ვერ გივიგო, ან ცუდად მიუხვდა დეიღას.

— ჰო, — უპასუხა მან — წაველ, ხელებს დავიბან.

რომ დაბრუნდა, მხოლოდ მაშინ შეამჩნია ძია. პიერმა ყველაფერი გივიგონა და ფერი წაუვიდა. ფელისიტე მართალია, ფიქრობდა პიერი: ოჯახს ესიაოვნებოდა მისი სახელის გატეხა. აი, ახალც ერთ-ერთმა მისმა დისწულმა ჟანდარმი მოჰკალ! იგი თავის დღეში ვერ მიიღებს გადასახადების ამკრეფის თანამდებობას, თუ არ გადააფიქრებია ამ გადაბრუნულს აჯანყებულებთან წისვლა. ამიტომ კარებში ჩადგა პიერი და გადასწყიტა არ გაეშვა.

— ყური მიგდეთ, — უთხრა მან ვაკირებულ სიღვერს, — მე უფროსი ვარ ოჯახისა და გიკრძალავთ სახლის დატოვებას. საქმე ჩემსა და თქვენს სახელს ეხება. ხვალ დაგეხმარებით და ვეცდები სახლდარგარეთ გაგაპაროთ.

სიღვერმა მხრები შეიშმულა.

— გამიშვით, — წყნარად უპასუხა მან.

— მე ჯაშუში არა ვარ და არ ვაგცემთ, და რწმუნებელი იყავით.

მაგრამ, რადგანაც რუგონმა კიდევ ოჯახის სახელზე დაიწყო ლაპარაკი, კბუტკმა უპასუხა:

— განა მე თქვენს ოჯახს ვეკუთვნი? თქვენ ყოველთვის მიმუქრებოდით. . . თქვენ აქ შიშმა მოგაცივანათ, რადგანაც იცით, რომ განკითხვის დღე დადგა. მის გამიშვით! მე არ ვიშალები, არამედ ჩემს მოვალეობას ვასრულებ.

რუგონი ადგილიდან არ დაიძრა და დიღომ, რომელიც აქამდის ალტაცებით უსმენდა სიღვერს, თავისი გამხდარი ხელი წაავლო ხელზე შეიღს.

— გაუშვი, პიერ, — უთხრა მან, — ბავში უნდა წაიღეს.

ახალგაზრდა კაცმა ხელი ჰკრა ძიას და გარეთ გავიარდა. რუგონმა მაგრად ჩაეკტა კარი და მრისხანე ხმით უთხრა დეიღას:

— თუ მას უბედურება რამ შეემთხვა, თქვენი ბრალი იქნება. . . თქვენ მოხუცებული ხართ და უგონო, არ გეყურებთ, რაც ახლა თქვენ ჩაიღინეთ.

ამსობაში სიღვერმა ბზარს მიაღწია.

დილის ათი საათი იქნებოდა. სიცივემ იმდენად იმატა, რომ რესპუბლიკელები ძლივს იღვენ ფეხზე და მოედანზე ვარჯიშობდნენ ვასათობად.

ბოლოს უფროსებმა წასვლის ნიშანი მისცეს.

მე უფროსი ვარ ოჯახისა და გიკრძალავთ სახლის დატოვებას, — უთხრა ძიამ სიღვერს.

რაზმი დაეწყო. ტყვეები შუაში მოიქციეს: გარსონესა და მიიორ სიკარდოს გარდა აჯანყებულებმა პიროტიკ დაატუსაღეს და თან მიჰყავდათ; აგრეთვე ხარჯების ამკრეფი და რამდენიმე სხვა მოხელე. აჯანყებულთ კარგად ესმოდათ, რომ ვერ შეიჩინდნენ რეპტიკონურ პლასანს და ამიტომ იქ დემოკრატიული კომიტეტიც კი არ დაუარსებიათ, როგორც სხვა ქალაქებში. რაზმი სოვერის მოედანზე ჩავიდა და დიდი ალყაფის კარით გავიდა, უკან კი კარიგული და მღუმელი ქუჩები დარჩა, რომელზედაც მან გაიარა გრიგალივით. შორს, წინ, მთვარით განათებული გზა იყო.

მიეტა მამაცად მიდიოდა წინ, მაგრად ეჭირა ხელში წითელი დროშა, არ უჩიოდა სიცივეს, რომელზედაც თითქმის გაულურჯა.

გატაცებულნი მოზღვავებული ბრბოთი, მიეტა და სიღვერი შეუსვენებლივ მიდიოდნენ; განთიადზე ახალგაზრდა ქალი ძლიერ დიდილა. იგი აჩქარებული ნაბიჯით მიდიოდა და ძლივს მისდევდა გარს შემოხვეულ კაცებს.

თავმოყვარეობა ნებას არ აძლევდა ჩივილი და ეწყო. ისიც კი ვერ მოენელებია, როცა გამოტყდა, რომ მამაკაცივით ღონიერი არ იყო. სიღვერმა მოსამარებლად ხელი შეაშველა, რა დინახა, რომ დროშა ძლივს მიჰქონდა მიეტას გაყინული ხელებით, მაგრამ მიეტა გაუჯავრდა და გზას განაგრძობდა; ნება მისცა მხოლოდ ოდნავ შეხებოდა დროშას.

მიეტას გირბული გამომეტყველება ჰქონდა და როცა კი სიღვერი ნახად და წუხილით შეხედავდა, გაულინებდა.

როცა მივარე მიიძალა ღრუბლებში, ქალი აღარ სჩანდა სიბნელებში. სიღვერი გრძნობდა, რომ იგი უფრო და უფრო ძლიერ ეყრდნობოდა მას ხელს. იგი იძულებული იყო თვით აეღო ხელში დროშა და მიეტასთვის კი წელზე ხელი მოეხვია, რადგანაც ის ძლივს იღგა ფეხზე.

— ძლიერ დაილაღე, ჩემო საბარალო მიეტა? — ჰკითხა სიღვერმა.

- მო, ოდნავ, — უპასუხა მან სუსტი ხმით.
- ხომ არ გინდა დასვენება?

ქალმა არაფერი უპასუხა; მაგრამ სიღვერი მიხედა, რომ იგი თანხმდებოდა. მაშინ მან ერთ-ერთ აჯანყებულთაგანს გადასცა დროშა და გამოვიდა რიგებიდან. მიეტა თითქმის ხელით მიჰყავდა. ქალი სუსტად ეწინააღმდეგებოდა, რცხვენოდა თავისი სიყმაწვილისა. სიღვერმა იგი დაამშვიდა მით, რომ დაარწმუნა, მოკლე გზა ვიცო, შეგვიძლია მთელი საათი დავისვენოთ და მაინც ორშერში აჯანყებულებთან ერთად მივიდეთო.

დაახლოებით დღის 6 საათი იყო. ვიორნადან თხელი ნისლი ამოდიოდა. ღამე უფრო ბნელი მოსჩანდა. ახალგაზრდები დიდი წვალებით ავიდნენ ფერდობზე და კლდეზე ჩამოსხდნენ. პატარა არმიის ყრუ ხმაური მიწყდა, მხოლოდ ორი ზარის ხმა იმყოფდა სიერცემში.

სიღვერი და მიეტა სირბილისგან შეთბუნ, სიცივეს აღარ გრძნობდნენ. გაჩუმებული იყვნენ, ზარის ხმას უგდებდნენ ყურს. ერთმანეთისაკენ ვერ არჩევდნენ სიბნელებში. მიეტა შიშმა აიტანა და ხელი წაავლო სიღვერს.

იმ გატაცების შემდეგ, რომელმაც რამდენიმე წამი საათი გასტანა, ამ შეჩერებას და განმარტოვებას შეაკრთო ისინი: თითქმის მოხეტქებულ ზღვის ტალღას გადმოეგდოს ისინი ნაპირზე და უკანვე გაბრუნებულიყოს.

- შენ არ მიწყობები? — ჰკითხა ბოლოს ქალმა. — მე ხომ ყოჩაღად მოვიდიოდი მთელ ღამეს; მაგრამ ისინი ისე გაბრუნდნენ, რომ სუნთქვა მეკვროდა.
- რატომ უნდა გიწყობებოდე! — უპასუხა ქაბუემი.

ქალმა სისუსტე იგრძნო და ჩაეძინა.

— არ ვიცი. მე შენსავით დიდი ნაბიჯების გადაღმა მინდა. შენ იქნებ ფიქრობ, რომ მე ჯერ კიდევ ბავში ვარ.

სიღვერმა გაიღიმა, მიეტა მიუხედა. ქალმა მტკიცე კილოთი განავრძო:

- ყოველთვის ბავშვივით უნდა მომეპყრო? — გაჩუმდნენ.

ქალმა სისუსტე იგრძნო და ჩაეძინა. სიღვერმა ფართე წითელ წამოსასხამში გამოახვია. სიცივეს აღარ გრძნობდნენ. როცა სუნთქვაზე შეატყო, რომ მიეტას ჩაეძინა, სიღვერს მეტად გაეხარდა: ეს დასვენება საშუალებას მისცემდა მათ გზა განეგრძათ და ამიტომ გადასწყვიტა, ერთი საათი მაინც მოესვენებინა მიეტა.

ცა ისევ შავი იყო; მხოლოდ აღმოსავლეთით სჩანდა მოთეთრო ზოლი, რომელიც დღის მოახლოვებას მოასწავებდა.

ე. წილა.

(განგრძობა იქნება).

„მ ა ი ნ ც ბ რ უ ნ ა ვ ს“

1.

2

როდესაც სოფლის მასწავლებელი ალექსანდრე ივანეს ძე შევიდა კლასში, ბიჭები და გოგონები ვარს შემოეხვივნენ ხმაილალი სიცილით. მხოლოდ ერთი ბავშვი იღდა ფანჯარასთან და პირქუშად იხედებოდა მიწისკენ. ალექსანდრე ივანეს ძემ ვერაფერი ვერ გაიგონა ხმაურობასა და აურზაურში.

— ჩემად, ბავშვებო, რიგრიგობით ილაპარაკეთ, არაფერი მესმის.

როდესაც სიცილა და ლაპარაკი მიწყნარდა, ჯგუფიდან გამოვიდა ერთი პატარა მოწაფე.

— სთქვი, კოლა, რაშია საქმე!

— აი, ჩვენ ვდაობდით, ალექსანდრე ივანეს ძე, მიწის და მზის შესახებ. გახსოვთ, თქვენ რომ მოგვი-თხრობდით?

— მერე?

— ჩვენ სულ ვამბობთ, რომ დედამიწა ბრუნავს მზის ირგვლივ, პეტრას კი არა სჯერა, მისი აზრით, მზე მიძრაობს მიწას ირგვლივ.

ბავშვებს კვლავ საცილო აუტყდათ და თავმო-წონედ გაიხედეს პეტრასკენ.

— ეს არც ისე სსააკილოა, — შენიშნა ალექსანდრე ივანეს ძემ. პეტრია თქვენზე უფრო გვიან შემოვიდა სკოლაში. იცით, ბავშვებო, იყო დრო, როდესაც პეტრას აზრი აღიარებული იყო ქვეშაირთებად, და თქვენი აზრი — საბედისწერო სიტყუედ.

— ვარია?

— როდის იყო ეს?

— ნუთუ მართალია.

— სამასი წლის წინეთ რომ გეთქვათ, დედამიწა ბრუნავს მზის ირგვლივო, თქვენ, შეიძლება, სიკვდილით დაგსჯიდნენ.

ბავშვები გაოცდნენ. ვაისმა გაკვირვების ხმები.

— დიახ, ბავშვებო, სამწუხაროდ, ეს ასეა. ყოველ შემთხვევაში ის ადამიანი, რომელმაც პირველად დაამტკიცა, რომ დედამიწა ბრუნავს მზის ირგვლივ, ძლივს გადაურჩა ჯოკონზე დაწვას.

— ალექსანდრე ივანეს ძე, მოგვიყვით — თხოვდენ ბავშვები.

— მაშ კარგი. დასხედით ადგილებზე და მი-სმინეთ.

და მასწავლებელმა დაიწყო მოყოლა.

ეს ხდებოდა სამასი წლის წინეთ იტალიაში. დედაქალაქ რომს ოდნავ გადაჰყვინდა რიგრიკი. მდიდრულად მორთულ ოთახში, ფანჯარასთან, მაღალსავარძელში იჯდა გამხდარი მოხუცი ძვირფას მღვდელ-სამოსელში, მგლოტ თავზე წითელი ქუდი.

მისი სახე იყო ყვითელი და უსიცოცხლოა, თვალები — ნახევრად დახუჭული და იატაკისკენ დაშე-ბული.

მის წინ სავარძლად მანძილზე იღდა ჯერ კიდევ ახალგაზრდა ყმაწვილი ბერის, ტანსაცმელში დაწემა-კურად აცეცედა თვალებს.

ეს ზომ მწვალელობაა, ვინ გაბედა ამ წინის დაბეჭდა!

ისინი ორივენი იყვნენ საიდუმლო პოლიციის წევრები, რომელსაც ეწოდებოდა ინკვიზიცია; მის თვალყურით უნდა ედევნებია იმისთვის, რომ არაფის არ გამოეთქვა რომის ეკლესიის საწინააღმდეგო აზრები; იმათ, ვინც გამოსტუმვდა ასეთ შეხედულებებს, იჭერდენ და ასამართლებდენ.

— თქვენ ჩემთან მოხსენებებისა თვის მოლიხართ? — ჭკითხა თვალმდარბილი მოხუცმა.

— დიახ, წინდალა მამიო.

— შე ვისუნენ. რა ამბავია?

— წინდალა მამიო, აქამდის ყველა ქრისტიანებს წამდათ, რომ დედამიწა დგას უძრავად, და მზე მოძრაობს მის ირგვლივ. ასე ასწავლიდა საბერძნეთის დიდი მეცნიერი პტოლემეოსი. ასე ასწავლის რომის წმინდა ეკლესიაც.

— დიახ, — შეაწყვეტინა ბერს მოუთმენლად მოხუცმა, — ვის შეაქვს ეჭვი ამაში?

— წმინდაო მამო, შეხედეთ ამ წიგნს.

ამ სიტყვებით ბერმა მიაწოდა მოხუცს პატარა წიგნი ტყავის ყდაში.

— ამაში, — განაგრძო ზან, არის დამტკიცებული საწინააღმდეგო, სახელდობრ, რომ მიწა ბრუნავს მზის ირგვლივ.

მოხუცმა უნებმიედ წამოიწია სავარძლიდან. თვალზე ბოროტი ცეცხლით გაუბრწყინდა.

— ეს ხომ მწვალებლობაა, — წამოიძახა მან. — ვინ გაბედა ამ წიგნის დაბეჭდვა!

ბერი სდუმდა.

— მიწა ბრუნავს? ხა, ხა, ხა, ხა! — გესლინად გადაიხარხარა მოხუცმა. დედამიწა რომ მოქრაობდეს, ვის უნდა მოჰყავდეს ის მოძრაობაში? რომელიმე ანგელოზს, უთუოდ. თუ ეს ანგელოზი არის მიწის ზედაპირზე, ჩვენ იმას დავინახავთ, მიწის სიღრმეში დაუშვებელია მისი ყოფნა, იმიტომ, რომ, რომის ეკლესიის სწავლით, იქ მხოლოდ ბოროტი დემონები იმყოფებიან. მე გეკითხებით; ვინ გაბედა ამ კანდიდის წიგნის დაბეჭდვა.

— გალილეიმ, გალილეიმ, წმინდაო მამო.

— როგორ? პაღუს უნივერსიტეტის პროფესორმა?

— დიახ.

— მაგრამ რომ არ მივაქციოთ ყურადღება ამ წიგნს? — უცრეოდ იკითხა მოხუცმა. რისთვის ავტეხით განვში. შეიძლება არავინ არ წაიკითხოს ის?

— სამწუხაროდ, უკვე გვიანაა. მთელი ქვეყანა ლაპარაკობს მისზე. გალილეის ევროპის ყველა კუთხეებიდან აწყდება ხალხი ათასობით, სწავლის მისაღებად. უკვე არავის არ სწამს რომის ეკლესია. მეცნიერება უფრო ძლიერი აღმოჩნდა.

მოხუცმა ისე ფიცხლად წამოიღვა სავარძლიდან, თითქოს გახანჯალდა.

— ამ შემთხვევაში დროა ვიმოქმედოთ, ჩვენ მივცემთ გალილეის პასუხსებებში, ჩვენ ვიძულებთ მას ხელი აიღოს თავის მოძღვრებაზე ჩვენ ვიძულებთ მას აღიაროს, რომ მართალია არა ის, არამედ ეკლესია.

— მაგრამ გალილეიმ თუ არ სთქვა უარი? — ითხოვა ბერმა სულის განაზებით.

მოხუცის თვლებმა ბოროტად და სიძულვილით გაიბრწყინა.

— იმ შემთხვევაში დაუწყებთ მას წამებას ჩვენ მას ვაწყვლებთ, სანამ ის არ გატყდება. თუ ის გაჯიუტდა, დავწვავთ კოკონზე.

— მაგრამ თუ მან უარყო?

— მაშინ ვამცნობთ მთელს ქვეყანას, რომ კემარტიკება მეცნიერებასთან კი არა, არამედ წმინდა

პეტრეს ეკლესიასთანაა. მაშ, შევედგეთ სექსუალურ ინვიტს სანჯაგროში ინკვიზიციის მამებრ. მოგაკვებით.

ბერი მოკრძალებით მიუახლოვდა მოხუცს ლოკვა-კურთხევისთვის, შემდეგ მობრუნდა და ფეხკარგით გამოვიდა ოთახიდან.

მოხუცი მიუახლოვდა ფანჯარას. მისი სახე წინანდლებდა თითქოს მიმჭალი, უსიკოცლო იყო. რომის ქუჩებზე იღვებოდა დღის ხმაურობა.

— ერთიც ენახოთ და მართლაც ბრუნავს? — გაიფიქრა მან, მაგრამ იმ წამსვე უკუვაგლო ფიქრი, როგორც ცდუნება. კიდევაც რომ ეს ასე იყოს, ჩვენ მაინც ვერ შევეუროდებოთ ამ აზრს. თუ მართალია გალილეი, რომის ეკლესიის ბატონობას წირვა გააშუღვია. არავინ არ დაგვიკერებს. ჩვენ ავუკრძალავთ დედამიწას იბრუნოს მზის ირგვლივ და ვისინი ჩვენს ძლიერებას.

და მოხუცი ამაყად გაემართა დასასვენებელი ოთახებისკენ, რომ მომზადებულიყო თავხედი მეცნიერის გასაპართლებისთვის.

3.

სწორედ იმ დროს, როდესაც რომში ადგილი ჰქონდა ამ საუბარს, გალილეი იჯდა თავის საუშუაო ოთახში და არაერთი იქვენი არ აწუხებდა.

ეს იყო სამოცდაათი წლის მოხუცი, სახის გონიერი გამოძეტვლებით და ალერსიანი ღიმილით.

ის ისვენებდა დღიური მუშაობის შედეგ მის წინ იჯდა მისი მფარველი მდიდარი და წარჩინებული სალიოტი.

— მთელი ქალაქი ლაპარაკობს თქვენს აღმოჩენაზე, ძვირფასო მასწავლებლო, — დაიწყო მან, — სულ მხოლოდდა ამას იმეორებენ: „დედამიწა ბრუნავს, დედამიწა ბრუნავს“.

ბედნიერმა ღიმილმა გაასხივოსნა მეცნიერის ნაკიანი სახე. ის აღდა და მივიდა ფანჯარასთან. იქ მალაღობ ხის სამეფოზე იდგა ქოჯგრი. გალილეიმ დაალო მას თავისი ხელი და სთქვა:

— აი, მე რომ ვერ მომეხერხებია ამ მანქანის გამოგონება, ჩვენ ახლაც ბრმა ვიქნებოდით, ახლაც არაფერი გვეცოდნებოდა ცის შესახებ, ადამიანის თვალი იმდენად უძლურია.

— როგორ გამოგონებთ ქოჯგრი? — სულ ადვილად. მიღის ხერხელში ზემოთ და ქვემოთ ჩავდგი ორი ამოხნეკილი და ორი ჩახნეკილი შუშა და ამგვარად ადამიანის მხედველობა გავადიდებ ჯერ ოთხჯერ, შემდეგ ოცდაათჯერ და, უეცრად, მთელი ზეცა გამოჩნდა, თ-თქოს ის ახლო

ყოფილიყო, ჩვენს თავზე. იქ, სადაც შეუიარაღებელი თვალთ შეიძლება რვა ვარსკლავი შევაშინოთ, მე ოთხმოცს ვხედავდი.

— და ბევრი სასწაული აღმოჩნით ცაზე?

— დიახ. შევხედე ჭოგრის საშუალებით მთვარეს. თქვენ იცით, როგორი უაზრო წარმოდგენა არსებობდა ჩვენში მთვარის შესახებ?

სალივატიმ გაიცინა.

— როგორ არა. ერთი ამბობს, რომ მთვარე არის რამოდენიმე საკისი შეერთება, რომელნიც უკაუქცევენ მზის სხივებს, სხვები ამტკიცებენ, რომ იქ დიდი ქალაქებია.

— ეს ყველაფერი ბოღვია, — შეაწყვეტინა გალილიემ. ჩემი ჭოგრი სულ სხვას ამბობს, და ის ჩვენს ჭოგრზე უფრო ხედავს. მთვარე — ეს ისეთივე ვარსკლავია, როგორც ჩვენი დედამიწა, მთა და ბარით და ზღვებით. მხოლოდ იქ არ არის ცხოვრება და ყველაფერს ძინავე ღრბა ძილით. მაგრამ, საფიქრებელია, რომ ოდესმე იქ ცხოვრობდნენ ცხოველები და, შეიძლება, ადამიანებიც მე გამოვიკვლიე მთების სიმაღლე იმ ჩრდილის მიხედვით, რომელსაც ისინი ისვრიან.

— მითხარით, გალილეე, ირმის ნახტომი მართლაც ქალღმერთის მიერ დაღვრილი რბა?

მეცნიერმა ირონიულად გაიღიმა.

— თუ თქვენ ირმის ნახტოს შეხედავთ ჭოგრით, დაინახავთ, რომ ის შედგება უამრავი პატარა ვარსკლავისაგან. მაგრამ ყველაზე უფრო მნიშვნელოვანი აღმოჩენა, რომელიც მე მოვახდინე...

— რა აღმოჩენა ეს? — ცნობისმოყვარეობით იკიპხა სალივატიმ.

— მისმინეთ. ერთხელ დამით ვუყურებდი ჭოგრით ვარსკლავი იუპიტერს. უფრო მეტი შევაშინე მის ახლოს ოთხი სხვა ვარსკლავი. აქამდის მათ შესახებ არაფერი იცოდნენ. შემდეგ დამეგზოვი ამ ვარსკლავთა მდგომარეობა გამოიკვალა და გადაწყვიტე, რომ ეს პატარა ვარსკლავები არიან მთვარეები, რომელნიც ბრუნდვენ იუპიტერის ირგვლივ. ამგვარადვე მოძრაობს ჩვენი დედამიწა და ჩვენი მთვარეც მზის ირგვლივ.

— ბევრი გააკეთეთ თქვენ, გალილეე, უმეტეს რგების გასაჩივებლად და კიდევ ბევრ მნიშვნელოვან რამეს აღმოავიჩინეს თქვენი ჭოგრი, — სთქვა აღტაცებულმა სალივატომ.

მეცნიერი ჩაფიქრდა.

— ჩემი ჭოგრი არ არის ყოვლის შემძლე. აი, ვხედავ ყოველ ღამით სატურნის ირგვლივ თითქოს რაღაც რგოდებს, მაგრამ სუსტია ჩემი ჭოგრი და

კარგად ვერ მჩვენებს მაგრამ რა ვუთხრობდი თუ თო მან, — ყველაფერს ერთბაშად ვერ გააკეთებ. შემდეგი თობანი გააუზღობსებენ ჩემს ჭოგრს. ისინი დანახავენ და გაიგებენ იმას, რაც ჩემთვის საიდუმლოებად დარჩა. ამგვარად კაცობრიობა იგლის წინ და თანდათან განთავისუფლდება თავისი შეცდომისაგან, აღმოაჩენს სულ ახალ რამეებს. ყოველგვარი დედნის, ტანჯვის და მსხვერპლის მიუხედავად, მეცნიერება მაინც გაიმარჯვებს.

მე რომ ვერ მომეხებრებოდა ამ მანქანის გამოგონება, ჩვენ ახლაც ბრმა ვიქნებოდითო.

ამ დროს შემოსიმა კაცუნი კარზე, რომელიც ქუჩაში გაიღოდა.

გალილეე და მისი მეგობარი შეკრთნენ.

— ჭინ უნდა იყოს ასე უღროოდ, — სთქვა მეცნიერმა.

— წავალ, ნახავ.

ამ სიტყვებით სალივატი გვიდა. ისმოდა, როგორ ახლდა ის კარს და ვიდაცასთან ლაპარაკობდა. უტხო კაცი ბრძანების ხმით ლაპარაკობდა. რამოდენიმე წაშის შემდეგ ოთახში დაბრუნდა სალივატი, ფერწასული და აღელვებული. ხელში ეჭირა კონვერტი. გალილეის ოღნავ ეცვალა ფერი და სწრაფად გახსნა ის.

— იწვიხიციის მამები მაძლევენ მე პასუხის გებაში, — მიუბრუნდა ის სალივატის. — მთ უნდათ მაიძულონ, რომ უარყო ქეშპარტება. მთ უნდათ მოკვლა მეცნიერების, თავისუფალი აზრის და თა-

ვისუფალი კვლევა-ძიების. ისინი მოითხოვენ ჩემგან, გულახდლილად განვახსნალო, რომ ყველა ჩემი აღმოჩენები სიტრუვა, რომ ღვდამიწა უძრავად სდგას მსოფლიო სივრცის ცენტრში.

— და როგორ ვასუსხ ვასცემთ თქვენ მათ ?

— მე მათ ვეტყვი: ის მაინც ბრუნავს! ამ სიტყვებით გალილეი მშვიდად გავიდა წინა ოთახში, სადაც მას უყლიდა ინკვიზიციის მიერ გამოგზავნილი პირი.

4.

როდესაც გალილეი შევიდა სასამართლოს ნახევრად ბნელ დარბაზში, მან დაინახა გრძელ მაგიდაზე ათი კარდინალი წითელი ქულებით. მათი სახეები მოღუშული და ავი იყო. მაგიდაზე ვერცხლის მაღალ შანდლებში მკრთალად ბუუტავდა რამოდენიმე სანთელი და იღვა საღეთო წერილი ძვირფას ყლაში.

ნახევარი საათის შემდეგ გალილეი ^{გამოვიყვანი} და სიღულლო ინკვიზიციის წინ დააყენა. ძნელი იყო მისი ცნობა. ფეხებს ძლივს მოათრევდა. სახე დაღრეჯილი ატანილი წიაღებისგან. მას ძლივს ედგა სული. წამებამ მოსტეხა ისედაც უძლიერი მოხუცი. მას არ შეეძლო მეტი ბრძოლა. ის უფიჭრო გულგრილობამ. მისი თვალები საესე იყო მწუხარებით. მოხუცი ნაღვლობდა მხოლოდ ერთზე: რომ ის არ იყო ახალგაზრდა. ძალ-ღონე რომ ჰქონოდა, უფრო საშინელ წამებებსაც აიტანდა.

— თქვენ ხედავთ—მიუბრუნდა მას მთავარი ინკვიზიტორი ბოროტი სიხარულით—ეკლესია მაინც მეცნიერებაზე უფრო ძლიერია.

— დაბ, —სთქვა გალილეიმ, — მაგრამ არა იმითი, რომ ის უფრო გონიერია, არამედ იმით, რომ ის უფრო უჯულოა.

— ახლა თქვენ, ვიმედოვნებთ, ხელს იღებთ თქვენს შეცდომებზე.

გალილეიმ გულგრილად დააქნია თავი. ოჰ, რათ არ არის ის ახალგაზრდა! ოჰ, მას რომ მეტი ძალ-ღონე შეეწევდეს!

მასთან მივიდა ბერი, მოხსნა ზედა სამოსელი და პერანგის ამარა დააჩოქა. მთავარმა ინკვიზიტორმა მიაწოდა მას ქაღალდი და უბედურმა მეცნიერმა მიბნედილი ხმით წაიკითხა:

— მე, გალილეი, გალილეი, სამოცდაათი წლის გალილეი, ფიცს ვდებ, რომ ყოველთვის მშამდა, მწამს და ვიწამებ იმას, რასაც რომის წმინდა ეკლესია აღიარებს ჭეშმარიტებად. მე უარგყოფ ჩემს შეცდომას, თითქმის ღვდამიწა მოძრაობს მზის ირგვლივ. ფიცს ვდებ, რომ არასოდეს ამის მსგავსს არაფერს არ გავიმეორებ.

გალილეი ძლივს ადგა, სახეზე წამამსკდარი ოფლი მოიწმინდა და ღონეშიბილი დაჯდა სკამზე; ბერმა დაუწყაო სამოსელის ჩაცმევა.

— წაიდ ახლა მშვიდობით, —უთხრა მას მთავარმა ინკვიზიტორმა.

— სიკვდილის წამამდე გაღვინებთ თელყურს. თუ თქვენ კიდევ გაბედავთ ჩვენს წინააღმდეგ გამოცვლას, მაშინ უკვე ვერავინ და ვერაფერი ვერ გიხსნისთ კოკონზე დაწვიანს.

გალილეი გავიდა სასამართლოს დარბაზიდან. ის ძლივს მიათრევდა ფეხს.

შესავალიან გალილეის შეხვედენ მისი მოწვევები და თავყანისმცემენი. ისინი ძალიან ბევრი იყვნენ.

წამებისგან ქანცილეთული მასწავლებლის დანახვაზე ყველამ, როგორც ერთმა კაცმა, მოხსნა ქული და ჰაერში გაისმა ხმადალი ძახილი:

ღვდამიწა მაინც ბრუნავს!
ასეთი სიტყვებით დაასრულა აღექსანდრე ივანეს ძემ თავისი მოთხრობა.

თუქიმდე გაბედავთ ჩვენს წინააღმდეგ გამოცვლას, ვერაფერი ვერ გიხსნისთ.

მყუდროება დაარღვია მთავარმა ინკვიზიტორმა, გახმდარმა, მელოტმა მოხუცმა.

— ეს თქვენი წიგნია?—იკითხა მან.

— დაბ.

— და თქვენ იცით, რომ წმინდა რომის ეკლესია სწორედ წინააღმდეგს ასწავლის?

— დაბ.

— და თქვენ დარწმუნებული ხართ, რომ ჭეშმარიტება თქვენს მხარეზეა?

— დაბ.

— და ამგვარად თქვენ არ გაქვთ განზრახული უარპყით თქვენი მტყიცება.

— არა.

მოხუცმა თავით ანიწა განზე მდგომ ჯალათს. ის მიუხზლოვდა გალილეის, შეუკრა ხელები და მყოფე ოთახში გაიყვანა.

პიონერ-კომკავშირელი.

„პიონერ-ორგანიზაცია კომკავშირის რეზერვია“. ამას გაიგებთ ყველა კომკავშირელი და პიონერისგან, მაგრამ ძალიან ხშირად პიონერები არ უფიქრდებიან, თუ რას ნიშნავს ეს. ეს ნიშნავს, რომ საუკეთესო პიონერები, მუშის და ღირსი და საშუალო გლეხის შვილები, პიონერ-ორგანიზაციიდან გადადიან კომკავშირში და განაგრძობენ მუშაობას. კომკავშირელად გახდომა ადვილი საქმე არ არის, ყველა ახალგაზრდა ვერ გახდება კომკავშირელი: კომკავშირელი გახდება ის, ვინც ღირსი არის ამის, ესე იგი, ვინც ვატყუებელია მუშათა კლასის ბრძოლით, ახალი საზოგადოების შენებით და ამას კი ანხორციელებს ყოველდღიური პრაქტიკული მუშაობით. ლენინური კომკავშირის წევრობა ძვირფასი და საყვარელია, ამისკენ მიილტვის ყოველი მშრომელი ახალგაზრდა. პიონერებიც მშრომელთა ბავშვები არიან. ისინიც მიილტვიან, რომ გახდენ ლენინური კომკავშირის წევრები.

როგორ ხდება პიონერ-ორგანიზაციიდან გადასვლა კომკავშირში? რა თქმა უნდა, აქ პიონერები ემორჩილებიან იმ საერთო წესს, რომელიც არსებობს კომკავშირში მიღების დროს. მაგრამ ჩვენ აქ გვიანტერესებს საქმის სხვა მხარე: ბევრი პიონერი იცდის, თუ როდის გადაირიცხავს მას კოლექტივი კომკავშირში, თვითონ კი არის გაჭერებული, არ შეაქვს არავითარი განცხადება კომკავშირის უჯრედში მიღების შესახებ. ასე მოქცევა არაფორად არ ვარგა. პიონერი, გახდება რა თითხმეტი წლის, უნდა ცდილობდეს გადაირიცხოს კომკავშირში, ამისთვის კი უშჯობესია, რომ თვითონ ზრუნავდეს თავის თავზე. მან თავისი ინიციატივი უნდა შესძლოს ამ საკითხის მოგვარება.

როდესაც პიონერი კომკავშირელი ხდება, ის ხშირად თითქოს იცვლება, ხდება მედიდური, იწყებს ყუყურობას, იწყებს პაპიროსის წევას. ბევრი პიონერი კომკავშირელი არ იცდის კოლექტივში, თუკი მოიცავს, ყოველითვის ეინკოვდება წინამძღოლს, პიონერებთან ამხანაგობას არც კი კადრდება და სხვა, ერთი სიტყვით, ზოგიერთნი სწაიან ისეთ რამეებს, რაც სულ არ შეეფენის არათუ კომკავშირელს, არამედ პიონერსა და ოქტომბრულსაც კი არ ევატეგება. რა მოჰყვება ამას შედეგი? ის, რომ პიონერ-კომკავშირელს არცხავენ როგორც კომკავშირიდან, ისე პიონერ-კოლექტივიდან. რა თქმა უნდა, ასეთი მოვლენა არ არის კარგი. ამას განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეოდეს და ვეცადოთ ვამოვისწოროთ ყველა ის ნაკლი, რომელიც გვაქვს.

პიონერმა, რომელიც ირიცხება კომკავშირში, შემდეგი უნდა იცოდეს:

1. პიონერი კომკავშირში გადაირიცხება იმისთვის, რომ ჩადგეს ლენინური ახალგაზრდობის რიგებში, რომელიც იბრძვის სამშობლო ხელისუფლების განსამტკიცებლად, ახალი კომუნისტური ცხოვრების შესაქმნელად. მან უნდა იცოდეს და ახსოვდეს, რომ ამ ამოცანის განხორციელება არ შეიძლება ფუქსავატობით, არამედ საქირაა ენერგიული, ნამდვილი ლენინური მუშაობა. მას უნდა ჰქონდეს შეგნებული, რომ ფუქსავატობა და ყუყურობა კომკავშირელის საქმე არ არის. კომკავშირელი შრომის მოყვარეა. ის იბრძვის კომუნისტების შენებისთვის.

2. როდესაც პიონერი გადაირიცხება კომკავშირში, მან არ უნდა უღალატოს თავის ჩვეულებებს და კანონებს. მავალითა, პიონერი პაპიროსს არ ეწევა. ეს იმას კი არ ნიშნავს, რომ მან პაპიროსი არ უნდა მოსწონს კოლექტივში ყოფნის დროს, — მან ეს მავნე ჩვეულება სავეტებით უნდა მოიშოროს. პიონერმა უნდა იცოდეს, რომ კომკავშირში გადასვლით ის კიდევ უფრო აღრმავებს თავის მუშაობას; მას არ უნდა ახსიათებდეს არავითარი უმსგავსო საქციელი, როგორცაა ლოთობა, ლანძღვა-გინება და სხვა.

3. პიონერ-კომკავშირელმა განსაკუთრებით დიდი ყურადღება უნდა მიაქციოს პიონერ-კოლექტივის მუშაობას. ის 16 წლამდის მუშაობს როგორც კომკავშირის უჯრედში, ისე პიონერ-კოლექტივში. როდესაც პიონერი კომკავშირელი ხდება, ის უკვე მომზადებულია უნდა გრძობდეს თავს. ის უნდა იყოს ერთგობი და ამხანაგ ძალა წინამძღოლის, მონაწილეობას უნდა იღებდეს კოლექტივის ყოველდღიურ მუშაობაში, უნდა აძლიერებდეს კოლექტივში კომკავშირის გავლენას. რა თქმა უნდა, ყველა ამის განხორციელება არ შეიძლება უკვირით. ყველა პიონერის უნდა გრძობდეს თავს პიონერ-კომკავშირელის საუკეთესო ამხანაგად, რომელსაც მათთან საუკეთესო ამხანაგური დამოკიდებულება უნდა ჰქონდეს. პიონერი, პიონერ-კომკავშირელი, შენ გიყურებს როგორც კომკავშირელს, შენგან მოელის გონიერ, სეროზულ მუშაობას, შენგან მოელის დახმარებას, შენგან მოელის სწავლებას ძნელი საქმეების დროს. ყველა ეს იმედები პიონერ-კომკავშირელმა უნდა განაზოლოს, ის უნდა იყოს საუკეთესო მგზობარი, მრჩეველი დანარჩენი პიონერების. პიონერ-კომკავშირელი, შენ აუცილებლად უნდა მუშაობდეს წი-

ნამძღოლების დირექტივების მიხედვით, არ უნდა გაგაკვიროვს მან, რომ შენ წინ წაიწიე, რომ კომკავშირელი გახდი. ეს სრულიად არ ნიშნავს იმას, რომ შენ თითქოს მეტოქეობა უნდა გაუწიო წინამძღოლს და კოლექტივის მუშაობას, შენ უნდა ეცადო წინამძღოლთან ერთად გამოაკეთო მუშაობა. შენ უნდა ეცადო გახდე ნამდვილი, ღირსეული კომკავშირელი, რომ შენს მფაველთს მიზანძრნ შენდგე სხვა პიონერებმა. როდესაც რაიმე მუშაობა ტარდება კოლექტივში ან რგოლებში, ამ მუშაობის შესრულებაში და დამუშავებაში პირველი ადგილი შენ უნდა გეჭიროს.

4. კოლექტივში მუშაობასთან ერთად უნდა მუშაობდე კომკავშირის უჯრედში. კარგ მებრძოლად გახდომა დამოკიდებული იქნება იმაზე, თუ როგორ იმუშავებ შენ კომკავშირში. ისე არ უნდა გაუშვა კომკავშირის მუშაობის არც ერთი მხარე, რომ არ მიიღო შეგ მონაწილეობა. აუცილებლად საჭიროა იმუშაო პოლიტსკოლებში, რომ მიიღო საჭირო ცოდნა. კომკავშირის უჯრედში ხშირად

უნდა სვამდე საკითხს პიონერ-კოლექტივში მუშაობის შესახებ, უნდა აინტერესებდე კომკავშირის რგებს კოლექტივის მუშაობით, უნდა გახდე კომკავშირის უჯრედის თვალმხირო წევრი. არ უნდა არღვევდე დისციპლინას, უნდა გახასიათებდე კომუნისტური ზრდილობა.

პიონერ-კომკავშირელის მუშაობაზე დიდადა დამოკიდებული კოლექტივში მუშაობა. პიონერი უნდა ცდილობდეს გახდეს კომკავშირელი. ის უნდა მიიღტვოდეს გახდეს წევრი ახალგაზღობის უძლეველი არმიის—კომკავშირის, გახდეს თავდადებული მისთვის, რაც ყველაზე უფრო უმჯობესესია მშრომელი ახალგაზრდისთვის, გახდეს მებრძოლი რევოლუციისთვის.

არა შევირალა ფრაზეებით, არა ყოყოანობით და აშპარტანობით, არამედ ლენინური ცოდნით აღტურვით, რევოლუციონური აღტკენებით და ფოლადისებური ნებისყოფით უნდა ვაშენოთ ახალი წყობილება.

ნოვინ.

მუშაობა საკლასში

პიონერის პირადი სწავლა.

კოლექტივის და ფორპოსტის ერთ-ერთი მთავარი საზრუნავი საგანი არის პიონერის პირადი სწავლების სათანადო დონეზე დაყენებისათვის ზრუნვა და პიონერის გონებრივი დაწინაურება.

ამ შემთხვევაში მთავარი როლი უნდა ითამაშონ თვით პიონერებმა. იმათ შეგნებულად უნდა შეითვისონ სკოლისა და სწავლის მნიშვნელობა.

აღსანიშნავია, რომ, თუ პიონერი აქტივობის უნარს იჩენს კოლექტივში, იგი სწავლაში ჩამორჩენილია: ან კიდევ, ის პიონერი, რომელიც კოლექტივში არ ღებულობს აქტიურ მონაწილეობას, სკოლაში დაწინაურებულია. ეს საყოველთაო და სამუშაო მოვლენაა. როგორც პირველი, ისე მეორე მავალითი, ცხადია, საერთო აღმზრდელობითი მუშაობის თვალსაზრისით, ერთი მთავარი ნაკლია ჩვენს მუშაობაში, რადგანაც იგი მოწმობს იმას, რომ ჩვენში მოიკოკლებს სასკოლო და პიონერ-მუშაობის შეთანხმებული წარბოება.

ამიტომ სკოლისა და პიონერ-მუშაობის საერთო ნიადაკის შესაქმნელად საჭიროა შევიმუშაოთ ერთგვარი მეთოდი და ფორმა და ამით მივადწიოთ მიზანს პიონერ-მუშაობის სასკოლო მუშაობასთან დასაკავანძვად.

კოლექტივის ხელმძღვანელი ორგანოების მთავარ საზრუნავ საგანს უნდა შეადგენდეს პიონერების განტვირთვა ზედმეტი პიონერული მუშაობიდან და კონტროლის დაწესება მათზე სასკოლო მუშაობისა და სწავლის დარგში. კოლექტივის სამკონტროლო უნდა ჰყავდეს ყველა პიონერი, უნდა იცოდეს, რომელ სასწავლებელში და რა ჯგუფებში მეცადინეობენ ისინი და ნათლად უნდა ჰქონდეს წარმოდგენილი ყოველი მათგანის გონებრივი განვითარების დონე.

ყველა ამ საკითხებს განსაკუთრებით კარგად უნდა იცნობდეს წინამძღოლი. მან უნდა იცოდეს ყოველი პიონერის სუსტი და ძლიერი მხარე, რა საგანში არის სუსტი პიონერი, რა არის ამის მი-

ზეხები, როგორ შეიძლება მისი დანიტერესება ამ საგნით, — ამ წინამძღოლის საზრუნავი საკითხებია.

კოლექტივში უნდა დამუშავდეს აზრი ყოველი ცალკე პიონერის სასკოლო მეკადინეობაზე.

ყოველ პიონერს შეგნებული უნდა ჰქონდეს, რომ ის მოვალეა ისწავლოს. პიონერმა უნდა იცოდეს, რომ კოლექტივი არის მისთვის დამზარებელი ძალა იმ შემთხვევაში, თუ იგი ვერცხობს რომელიმე საგანში სისუსტეს, მან უნდა იცოდეს, რომ ამ შემთხვევაში კოლექტივში დაეხმარებიან მას და შეასწავლიან ამ საგანს.

ამ მიზნით კოლექტივში უნდა ვაწარმოოთ კოლექტიური სწავლება. შეიძლება პიონერები დავყოთ ჯგუფებად, რომლებიც კოლექტიურად შეისწავლიან მასალებს, მოაწყობენ ჯგუფობრივ კითხვას, რაშიაც მათ დაეხმარებიან მიმარებელი პარტ-ამხანაგები და კომკავშირელები.

სასკოლო სწავლის გარდა პიონერის გონებრივი განვითარებისათვის მნიშვნელოვანია პიონერის თვითგანვითარების საკითხის მოგვარება.

პიონერის თვითგანვითარების ხელშეწყობა საესებით უნდა იკისრონ კოლექტივმა და ფორპოსტმა. ეს თვითგანვითარება გამოიხატება უმთავრესად პირადი კითხვის წარმოებაში. კოლექტივმა და ფორპოსტმა უნდა მიუთითონ პიონერს სასარგებლო წიგნებზე და მისცენ დარიცხვა კითხვის მეთოდზე.

ხშირად პიონერი, მთელი რიგი კითხვებით დანიტერესებული, უსიტემოდ კითხულობს ნაირ-ნაირ წიგნებს და ეჩვევა რა ასეთ უსიტემობას, ვერ ღებულობს საფუძვლიან მომზადებას. ამ ზერელობის თავიდან ასაცილებლად საჭიროა კოლექტივმა წი-

ნამძღოლის და მასწავლებლის საშუალებებით დასწავლის წიგნების კითხვის გეგმა.

პიონერის სწავლების საკითხის მოსაგვარებლად საჭიროა აგრეთვე, რომ ამ მიზართულებით მოშაობა მშობლებთან შეთანხმებით ვაწარმოოთ. სასურველია, მშობლებმა იცოდნენ, რას აკეთებენ მათი ბავშვები კოლექტივში და სკოლაში.

ემზარება პატარა მას.

მთელი მოშაობა, რომელიც დაკავშირებულია პიონერის სწავლებასთან, ნაყოფიერი იქნება მაშინ, თუ შევეთანხმებთ ერთმანეთს პიონერ და სასკოლო მოშაობას, თუ დავაწყებთ მათ ცოდნაზე და მეკადინეობაზე კონტროლს და, რაც უმთავრესია, თუ შევქნით თვითგანვითარების მეთოდსა და სისტემას ბავშვებს მშობლებთან შეთანხმებით.

3 ბ.

ბავშვებით ვაქრობა უნგრეთში.

ამ რაიონდენიშე ხნის წინეთ უნგრეთის ქალაქ დერბენიანს დიდ ბაზარზე მეტად მრავალრიცხოვანი ხალხი შემორტყმობდა გაოს ღარიბულად ჩაცმულ ქალს. ქალს ერთ ხელში ეჭირა პატარა ბავშვი, ხოლო მეორე ხელით ხელობდა მოეშორებოდა კაბაზე მაკარდ ჩაფრინილი 13—14 წლის ქალიშვილი. ბავშვი სასოწარკვეთილებით ავიროდა:

— დე-და... არ მინდა... ნუ მომიძულე... ამ დროს შეგროვილი ხალხის მახლობლად შეჩერდა მშვენიერი ეტლი, რომელშიაც ისხდნენ ჩასუქებული კაცი და ქალი. კაცი ჩამოვიდა ეტლიდან, მივიდა მყვირალ ბავშვთან, ჩასქიდა ხელი, ჩასვა ეტლში და გაქპაროდა. ქალმა, რომელსაც ცავში ეჭირა ხელში, ამოიღო დასვრილი ნაქერი და მიიფარა სახეზე... მას მდინარესავით ჩამოდიოდა ცრემლები.

მტრალი სახით და სასოწარკვეთილებით უაზრო ქალმა შეგროვილ ხალხს თავისი სამწუხარო ისტორია.

— შვეში, რომელიც ახლა წაიყვანეს, ჩემი ქალიშვილია, — განაცხადა მან. — მე ის ვაყვამდე 900,000 კრონად (ჩვენს ფულზე დაახლოებით 25 მან. უდრის), ხოლო ნახევარი საათის წინეთ მე ვაყვამდე მეორე ქალიშვილი... ის იყო სამი წლის... მასში

— კეთილი ხალხი! — დაასრულა მან. — ბარი ქალმა, — იყიდეთ ჩემგან ეს ბავშვიც... სულერთია, მე ამისი გამოკვება მაინც არ შემიძლია, არ მაქვს ამისი საშუალება...

ხალხი მღუპარებამ მოიცვა. იქვე მახლობლად მდგარმა პოლიციელმა, რომელსაც ესმოდა ქალის საუბარი, უბეშად წაავლო ხელი და დაუყვარა:

— წადი აქედან, აქ ნუ ვაჭრობ შეილებით. ხედავ, აქ შენი გულისთვის უწყესრიგობა ხდება... ამოდენა ხალხმა მოიყარა თავი...

— დაიშალეთ! — მოულოდნელად დაუძახა წესიერების ამ დამცველმა ხალხს და ტუჩებთან საყვირი მიიღო...

ამ შემთხვევის შესახებ დაბეჭდილი იყო ერთ-ერთ გაზეთში. როგორც ირკვევა, უნგრეთში ბავშვებით ვაჭრობა მეტად ფართოდ ყოფილა გავრცელებული. სილატაკე იზრდებოდა, იზრდებოდა უმუშევრობა და საბოლოოდ განადგურებული ქალაქის და სოფლის ლაჩიბები, რომ შიმშილით არ დახტონ თავიანთი ბავშვები, იძულებული არიან მიჰყიდონ ისინი სოფლის ბოპოლებს და მემამულეებს, რომლებიც სიამოვნებით ყიდულობენ ბავშვებს, რომ გამოიყენონ ისინი მინდვრის მძიმე სამუშაოებში. განცხადებები ბავშვების გაყიდვის შესახებ საჯაროდ იბეჭდებოდა გაზეთებში. ამავე დროს მტკიცე „ფასიკ“ არის ამ გაუგონარ „ბავშვების ბაზარზე“: მოზრდილი ბავშვი იყიდება 1,000,000 კრონად (დაახლოებით 28 მანეთს უდრის), ხოლო 3—5 წლის ბავშვები — 300—500-ათას კრონად (8—14 მან.).

მედიის შვილი.

კი 300,000 კრონი (დაახლოებით 8 მან.) მომცეს... ჩემი ქმარი მუშაობდა სოფელში მოჯამაგირედ. რამოდენიმე ხნის წინეთ მუშაობის დროს მას დაეცა ხე და მთელი სხეული დაუსახიჩრა. ის ეხლა ავადა და არ მუშაობს, დახმარებასაც არავინ არ გვიწევს...

ბელგიელი მოსწავლენი.

სსრბ. პიონერებმა სწავლება და მუშაობა

ვიცავთ სასკოლო ქონებას.

სასკოლო წლის დასაწყისში სად. ვოზნენენ-სკაის (ჩრდილოეთ-კავკასია) მოსწავლეებმა დააარსეს წრე, რომელსაც დაეღობეული ჰქონდა სასკოლო ქონების დაცვა და მეთვალყურეობა. წრემ კარგად დაიწყო მუშაობა: დაწვდეს ძველი გეოგრაფიული რუკები, წრის წევრები თვალყურს ადევნებენ იმას, რომ ბავშვებმა არ გააფუჭონ სასკოლო ნივთები.

საჭიროა ჩვენმა სკოლებმაც დააარსონ ასეთი წრეები.

სკოლა და სასკოლო-სამეურნეო კურსები.

ყველამ იცის, თუ რა მნიშვნელობა აქვს სასოფლო-სამეურნეო კურსებს გლეხობისათვის: ის ხელს უწყობს სოფლის წინსვლას და მისი მეურნეობის კულტურულ ღონეზე დაყენებას. სწორედ ამ მიზნით სკოლამ დიდი მონაწილეობა მიიღო სემიკარაკოვის რაიონის (ჩრდილოეთ-კავკასია) გლეხობისათვის ასეთი კურსების მოწყობაში. მოწაფეებმა დასწერეს და ვაიარცდლეს მცხოვრებლებს შორის განცხადებები კურსების შესახებ, მასწავლებლებმა კი განუმარტეს გლეხებს ამ კურსების მნიშვნელობა.

მოწაფეებს ქობ-სამკობხველოდან მიჰქონდათ დაზიანებული წიგნები, უკეთებდნენ მათ კანს და ისე აბრუნებდნენ უკან.

მოწაფეებმა დაამზადეს ავრეთვე მცენარეულობათაგან თოკები ხეების დასამაგრებლად და დაუროგეს ზოგიერთ მოწაფეთა ოჯახებს.

უფროგასას ეფვიანა.

სკოლა № 5 (როსტოვი) ლენინის კვირაში შეეცადა გაეტარებია ცხოვრებაში ლენინის რამოდ-

ენიმე ანდრძი. მან აიღო შეფობა სოფლის სკოლაზე, რომელსაც გაუგზავნა მრავალი წიგნი, რვეული, ფანქარი და კალმისტარი.

ორივე სკოლის მოწაფეები აწარმოებენ მიწერ-მოწერას და ზოგჯერ სტუმრადაც მიღიან ერთმანეთთან.

ქალთა საერთაშორისო დღის შემდეგ მოწაფეებმა ჩაატარეს კვირეული სკოლის ტექნიკურ მომუშავეთა (ქალთა) შორის წერა-კითხვის უტკონინარობის მოსასპობად.

როსტოვის პიონერები და საზოგადოებრივი—სასარგებლო მუშაობა.

ბევრი უპატრონო ბავშვა როსტოვში. მეტად დიდი მუშაობა უნდა ჩაატარონ საზოგადოებრივმა ორგანიზაციებმა, რომ დაეხმარონ ყველა უპატრონო ბავშვებს.

მეტად კარგად მოიქცა სკოლა № 7 (სვერდლოვის სახელობისა).

უფროსი ჯგუფის მოწაფეებმა შეაგროვეს 22 უპატრონო ბავში და ვახსნეს მათთვის ჯგუფი.

უპატრონო ბავშვები ყოველდღე დადიოდნენ „თავიანთ სკოლაში“ და კარგადაც მეცადინეობდნენ. იანგრიდან სასწავლო წლის დასრულებამდე მეცადინეობდნენ მეცხრე ჯგუფის მოწაფეები უპატრონო ბავშვებთან.

მეტად ვახარებულნი იყვნენ ახალგაზრდა მასწავლებლები, რომ სასწავლო წლის დასასრულს მათ მოწაფეებს წარმატებით ჰქონდათ შეთვისებული ის მასალა, რაც უნდა იცოდნენ პირველ ჯგუფში.

სიცოცხლის წარმოშობა დღემდე.

დიდი ხნის განმავლობაში ჩვენი დედამიწა ცეცხლის ნისლითის ბურთის წარმოადგენდა.

შემდეგ ეს ბურთი თანდათან შესქელდა და გამდნარ თხელ მასად გადაიქცა. მის ზედაპირზე ბოხოქრობდა ცეცხლის ტალღები და დღუდა გამდნარი ქვისა და ლითონის მორეები. ვახუციყული აირები ამოხეთქა და ხოლმე ბურთის თხელი გარსიდან ათი და ასი კილომეტრის სიმაღლეზე უშველებელ წიაღერებს.

დედამიწა მაშინ პატარა მზე იყო.

მაგრამ შემდეგ ვახუციყული წიაღეარი გარემო მსოფლიო სივრცეში სიცივისაგან უფრო და უფრო იკუმშებოდა და თხელი სხეული თანდათან მკვრივ სხეულად ხდებოდა. გავიდა დრო და დედამიწის ზედაპირი გამაგრდა და მაშინ ლვართაფად წამოვიდა ზედ გაცივებული წყლის ორთქლი. ბევრჯერ ასხამდა წვიმა ვახუციყულ დედამიწას, ბევრჯერ ორთქლად ქვეული ადიოდა ისევ მაღალ ღრუბლად. ბოლოს გაცივდა დედამიწის გარსი. წვიმა ასხამდა მას ღრუბლებიდან და წყლად ქვეული ორბოდა ზედ. აი, აქედან იწყება დედამიწის ისტორია.

წყალმა ბევრჯერ წალკა დედამიწის ზედაპირი, ფხვნიდა ქვებს, სილად აქცევდა. მიწის ზედაპირი უფროდა უფრო ცივდებოდა, იკუმშებოდა, ჩნდებოდა ნასკდლი მები და ნაკეციები, იბურთებოდა ოთხი, ითხრებოდა და ხვევები, რთმები, რთმები ივსებოდა წყლებით, ზღვებით, წყლისაგან წალბებული სილა ზენებად ეგებოდა ზღვის ფსკერზე. ქარი ანიაგებდა თებს და ფხვნილი სილა გაჰქონდა ველად, აჩენდა უდაბნოებს.

ცეცხლოვანი წიაღეარი კი დღუდა დედამიწის გარსის ქვეშ, ხშირად ამოხეთქდა გარსს და აჩენდა მთავრებილებს, ახალ უფსკრულებს, ახალ ზღვებს.

ამ დროს უკვე გაჩნდა დედამიწაზე სიცოცხლე.

პირველად სიცოცხლე წყალში აფუსუსდა: გაჩნდნენ ჭილის ნამცეკა ცხოველები და წყლის მცენარეები. შემდეგ გაჩნდნენ ნიჟარებიანი ლოკონები. მათ ჩოკყენენ ჩვენი კიპის მსგავსი ზღვის ცხოველები. ზოგიერთი გვარის სივრცე ორ მეტრს აღმეტყობდა.

პირველი წლების შემდეგ გაჩნდნენ ჩვენი ხელიკების მავგარი საშინელი და უზარმაზარი ცხოველები: ზღვებში ცხოვრობდნენ ინტიოზავრები—უზარმაზარი ნიანგები, რომლებსაც საშინოარი კბილები ჰქონდათ და ზღვაშივე დასურვავენდნენ აგრეთვე პლუროზავრები, რომლებსაც გედის მსგავსი ყული ჰქონდათ და ბასრი კბილები. მიწაზე დაგოგავდნენ ბრიონოზავრები—12 საყენის სივრცე და 5 საყენის სიმაღლე ხელიკები.

პირველი დაფრინავდნენ პტეროდაკტილები—უზარმაზაროშვებიანი მუცლები, რომლებიც დამურებს ჰვავდნენ. კიდევ ბევრი სხვადასხვაგვარი საშინელი ცხოველი დაძროდა იმ ეპოქაში დედამიწის ზურგზე.

შემდეგ გაჩნდნენ ფრინველები. ეს ფრინველები სრულებით არ ჰვავდნენ ახლანდელ ჩვენ ფრინველებს. ნისკარტი სასვე ჰქონდათ ბასრი კბილებით ვირთავასავით, გრძელ კლბუ და გვერდებზე ამოსკლოდათ ფრთებით ბუმბული. ბოლოს, ბევრი მილიონი წლების შემდეგ, გაჩნდნენ მიწაზე ძუძუმწოვარა ცხოველები.

პირველი ძუძუმწოვარა ცხოველები და ფრინველები უზარმაზარი იყვნენ.

მამონტი.

მაგალითად, ფრინველი ბაპტოპის 6 მეტრს უდრიდა სიდიდით. იყო აგრეთვე მზეცი მოსტოლონტი, ჩვენი სპილოს მსგავსი, მაგრამ ის ბევრად უფრო იდიო იყო და ოთხი წყვილი ეშვი ჰქონდა. იყო ლომისა და ვეფხვის რაღაც საშუალო მზეცი, რომელსაც ზევითა ებაში ორი დიდი ეშვი ჰქონდა ხანჯლებით და ბევრად უფრო დიდი იყო ჩვენი დროის ლომსა და ვეფხვზე.

ქვანაშორის ეპოქის გვიწის სახე, ქვანაშორისე დარჩენილი.

პტეროდაკტილის ჩიხი და რუსტავოცისა.

ასე იცვლებოდა თანდათან ცხოველების სახე. იცვლებოდა აგრეთვე მცენარეებიც. იყო დრო, როდესაც დედამიწა დაფარული იყო გვიმრის გაუფლო ტყეებით. ეს გვიმრა ბევრად უფრო დიდი იყო ჩვენს მუხებსა და ნაძვებზე. მცენარეები იცვლიდა სახეს, სანამ ბოლოს ჩვენი ხეები, ყვავილები და ბალახი არ აღმოცენდა.

დედამიწა თანდათან დამეცავასა ჩვენს ახლანდელ მიწას. და სწორედ ამ ხანებში პოლიუსებიდან დიპოა ყინული და დაფარა დედამიწის ბურთის ზედაპირს უდიდესი ნაწილი. მზეცები, რომლებიც შეეგუნენ ამ სიცივის, სქე-

იტალიის ნიშნები

ლი ბევრით დაიფარენ. ახლა ნახულობენ იმ დროის ცხოველის, მამონტის, ნაშთებს—გრძელი ბეწვით შემოსილ დიდრონ სპილოებს.

შემდეგ ყინული ისევ დაიძრა და დაიწყო ჩრდილოეთისაკენ.

დედამიწა კი სწორედ ისეთი გახდა, როგორცაა ახლა ჩვენ ვხედავთ.

დედამიწაზე გაჩნდა ადამიანი.

ჯერ კიდევ ყინილოვან ხანაში და წინედაც ცხოვერობდნენ ადამიანები, რომლებიც მტყეების წინაშე შიშით ძრწოდნენ და ბევრად არ განსხვავებდნენ ცხოველები-საგან.

ამ ადამიანების შთამომავლობამ დაიპყრო შემდგომ დედამიწა, დედატრონი მას, შეუცვალა მას ზედაპირის სახე და სველის წლითი-წლობით, დლითი-დღე.

აი ასეთია დედამიწის და ზედ წარმოშობილი სიცოცხლის მოკლე ისტორია.

თქვენ ეკითხებით: საიდან გავიგეთ ყველაფერი ეს? თვითონ დედამიწამ გვიჩვენა თავისი ცხოვრების ეს საოცარი თავგადასავალი.

მაღალი მთის მწვერვალებზე პოულობენ თევზების ძვლებს.

როგორ გაჩნდა იქ თევზის ძვლები? შემთხვევით?

მაგრამ ძალი ერთობ ბევრია. იქავე არის ხამანწყებიც, ზღვის მცენარეებიც—სჩანს, იქ იყო ზღვა.

ზღვის ფსკერზე პოულობენ ისეთი მცენარეების ტყეების ნაშთებს, რომლებიც მხოლოდ ხმელეთზე ხარობს. სჩანს, აქ ოდესღაც ხმელეთი რყო და შრილებდებ ტყედ.

თქვენ უთუოდ გინახავთ ცარცი. მისი როგორი სქელი ფენებია მთებში და ბარში! გასინჯეთ ეს ცარცი მიკროსკოპში და დაინახავთ, რომ ცარცი ზღვის ხამანწყების ნაშთია. მილიონობით იხოცებოდნენ ხამანწყები, ცვიოდნენ ზღვის ფსკერზე სქელ ფენებად. შემდეგ ეს ადგილი ამოიბურთა და გადქცა ქვად, რომლითაც ვწერთ საკლასო შვე დაფაზე.

გასინჯეთ მიკროსკოპით ქვანახშირი. თქვენ დაინახავთ, რომ ის არის ნაშთი მცენარის—გვირის, რომლითაც ოდესღაც დაფარული იყო დედამიწის ზედაპირის დიდი ნაწილი.

დედამიწის ზედა ფენებში პოულობენ ამოწყვეტილი ცხოველების გაქვავებულ ძვლებს, იმით ნაკვალევს, ხანდახან იმით ლეშსაც.

ამ ნიშნების მიხედვით მეცნიერები იკვლევდნენ სხვადასხვა დროს დაგებულ ფენებს და აღადგინეს დედამიწის ისტორია.

გაქვავებული ძვლების, ლეშის, ხამანწყების და ნაკვალევის მოხებით გაიგეს როდის და რა ცხოველები ცხოვრობდნენ, როდის და რა მცენარეები ხარობდნენ და ჰყვოდნენ, როდესაც ეს გაიგეს, წამოიჭრა საკითხი:

რატომ მოხდა ასე ყველაფერი?

რატომ სცილდნენ ერთ ცხოველებს მეორე სახის ცხოველები?

საიდან წარმოიშვა ახალი სახეები?

როგორ გაჩნდა ადამიანი?

ამ კითხვებზე პასუხი მოგვეცა დიდებულმა მეცნიერმა, ბუნებისმეტყველმა ჩარლზ დარვინმა.

ეთქვით, მეცხვარეს ცხვრები ჰყავს, რომელთაც მსხვილი მატყლი აქვს, ბაზარზე კი რბილი, წმინდა მატყლის მოთხოვნილება არის. როგორ უნდა მოახერხოს მეცხვარემ, რომ მის ცხვრებს რბილი და წმინდა მატყლი ჰქონდეს?

მეცხვარე აარჩევს რბილ და წმინდამატყლიან ცხვრებს და იმით ამრავლებს. ბატკნებში ზოგი რბილმატყლიანი გამოვა, ზოგიც მსხვილმატყლიანი. მეცხვარე ისევ გადაარჩევს რბილმატყლიანს და ახლა იმით ამრავლებს. ამ ნამრაველიდანაც ისევ ისე აარჩევს და ასე რამოდენიმე წლის შემდეგ ჩნდება ახალი მოდგმის რბილმატყლიანი ცხვარი შთამომავლობა.

ბევრი სახის შეცვლა მოახდინა ამრიგად ხალხმა: მოამარაღა სულ პაწაწკინა ძაღლები, ყავადასხვაგვარი მტრედები, ახალი ყვავილები—ცისფერი ყაყაჩოს მოყვანაც კი მოახერხეს ამერიკაში მებუღებებმა.

რას ნიშნავს ყველა ეს?

ალეზიზაური, ბელუმბიტი და მფონიეტი კტროდაქტოლები.

განსაზღვრული ნიშნების შერჩევის გზით შეიძლება მოვამრავლოთ, მივიღოთ ახალი მოდგმა—ახალი სახე.

მაგრამ ბუნებაში ხომ არავინ არ აარჩევს მხეცებს, ფრინველებს და მცენარეებს,—იქ არ არის არც მებუღე, არც მეცხვარე.

სამეგვიეროდ იქ არის არსებობისათვის ბრძოლის კანონი.

მაგალითად, ცხოვრობს უდაბნოში ორი ტურა: ერთი შავი, მეორე ყვითელი. ყვითელი გაწვემა სილაზე და მას ვერ შეამჩნევს მტერი—ვერც ლომი, ვერც გველი. ვერ შეამჩნევს მას მისი მსხვერპლიც. ტურას ადილიად შეუძლია მიეპაროს თავსაც, ფრინველსაც.

შავს უფრო გაუჭირდება ნანადირევის ხელში ჩაგდება და თავის დამღლეც. შავის შთამომავლობა თანდა-

თან მოისპობა, ყვითლის კი თავს გაიტანს. ჩრდილოეთის თოვლში კი თავის გატანა შეუძლია უკეთ თეთრ დათეს. მისასადამე, მრავალდებიან და ცოცხლობენ მხოლოდ ისინი, რომლებიც უკეთ არიან შეიარაღებულნი ბრძოლისათვის. აი, ამ მაჩაღილ ბრძოლაში ვითარდება ყოველი ცოცხალი არსება.

ზოგ ცხოველს ბევრი შვილი უჩნდება, მაგრამ ცხოვრების უმჯობესებიან მხოლოდ ისინი, რომელთაც კბილები აღმოაჩნდებათ უფრო ბასრი, ბუწვის ფერი დამალვის შესაძლებლობას მისცემს, ფეხები მარდი ექნებათ, გონება გაპკირიანი და სხ.

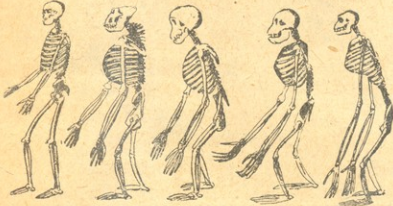
ყველა ეს თვისებები, სანამ ახალი სახე არ შეიქმნება, უფროდაუფრო განუვითარდება ამ ჯგუფის ცხოველებს: მერე იმისაგან კიდევ ახალი წარმოიშობა და სხე ასევე ითქმის ადამიანზედაც.

შეხედეთ, აბა, ადამიანისა და მიიმუნის ჩონჩხს: თითქმის ერთიდაიგივეა.

რატომ ვაკვს ჩვენ სხეულის ისეთი ნაწილები, რომლებიც ჩვენთვის საჭირო აღარ არიან, მაგალითად, ბრმა წელი?

ეს უნდა ავხსნათ შემდეგით: ჩვენი წინაპარნი, მიიმუნის მაგვარი ცხოველები, აუარებულ უმ მცენარეულობს სანსლავედენ და მათთვის საჭირო იყო ბრმა წელი საქმელის მოსანელებლად. ჩვენთვის კი ის საჭირო აღარ არის, მაგრამ მეცვლდებოდათ კი დავგრძა.

გავა ათასი წელი და ეს ორგანიო სრულიად მოისპობა, როგორც მოისპო ადამიანის კული და დარჩა მხოლოდ ხერხემლის გაგრძელება, ეგრეთწოდებული კულუნის რამოდენიმე ძვალი.

პირველი ჩონჩხი ადამიანისა, დანარჩენი ოთხი—სხვადასხვა ჯიშის მიიმუნების.

ხანდახან მოხდება, რომ შვილი არც დედას ჰკავს, არც მამას, და თავის პაპის პაპას კი ჰკავს. ბუნება ხანდახან უბრუნდება ვანვლდ შორეულ დროს, და ხანდახან იბადება კულიანი ადამიანი, რქიანი და სხ. ეს მახინჯები ჩვენ გვაგონებენ ჩვენი შორეული წინაპრების ნათესაობას ცხოველებთან.

ცხოველთა სამეფოში კი ჩვენ ხშირად შეხვდებით ცხოველების უტყუარ ჯიშს, მაგალითად, არის ძაღლი, რომელიც მიიმუნს ჰკავს და ხეზე სიარული იცის: ეს ძაღლი არ არის, მაგრამ არც მიიმუნია.

ასე რომ არსებობისათვის ბრძოლაში ერთი გვარის ცხოველებისაგან წარმოიშვენ მეორე გვარის ცხოველები და, უმჯობესა, ადამიანიც ასევე წარმოიშვა ცხოველთა სამეფოდან.

დედამიწაზე სიცოცხლის განვითარების ისტორია ამტკიცებს მეცნიერი დაოვიანის აზრს.

პირველად, როგორც დაივანხეთ, გაჩნდა ქვეყნებში წაწყინა ცხოველები; შემდეგ—ქვემძროინი, შტარკ-მტყუნე მწოვარი ცხოველები და, ბოლოს, ადამიანი.

ცხოველების სახეები თანდათან ვითარდებოდა და რთულდებოდა არსებობისათვის ბრძოლის გავლენით.

ამ ბრძოლის გავლენით წარმოიშვა უმაღლესი თვისების მიიმუნები.

ხვლიკი—სტეგოზავური.

უწინ მეცნიერები ფიქრობდენ, რომ ადამიანი წარმოიშვა მიიმუნებისაგან. ასე ფიქრობს ზოგიერთი მეცნიერი ახლაც. ზოგიერთი კი ფიქრობს შემდეგს: უმაღლესი თვისების მიიმუნი და ადამიანი წარმოიშვა ერთიდაიმავე წინაპრისაგან. ეს წინაპარი, მამამთავარი ყველა უმაღლესი ცხოველებისა დედამიწაზე, უკვე ამოწყდა, იმისი შთამომავალი კი განვითარდა. განვითარების დროს კი იმარჯვებს ის, რომელიც უფრო შეიარაღებულია გარემო ბუნებისთან საბრძოლველად: იმ ცხენების მოღვაძე, რომელთაც მარდი ფეხები აქვთ, მხეცებში ისინი, რომელთაც ბასრი კბილები მოეპოება, პელებში ისინი, რომელთაც უკეთ იციან დამალვა მტრებისისა. ადამიანების და ადამიანის მაგვარ მიიმუნების მოღვაძათ შორის კი ისინი ვითარდებოდენ და იმარჯვებდენ, რომელთაც მეტა კეუა და გონება ჰქონდათ. რასაკვირველია, პირველი ადგილი ადამიანს უჭირავს მათ შორის.

რამდენადაც ანვითარებდა ადამიანი თავისი კეუა-გონების ძალს, იმდენად ის მთელი ქვეყნის ბატონ ბატონი ხდებოდა.

თავისი კეუსი სიძლიერით მან აჯობა ცხოველებს ყველა მოღვაძეს. თავისი ძლიერი კეუთით მან დაიმორჩილა დედამიწა.

ადამიანი, რთული და უმაღლესი არსება—გვირგვინია ბუნებისა.

როგორილაა უმაღლესი არსება—დასაწყისი ყოველი არსებისა?

სულ უბრალო პაწია უჯრედიო, რომელიც ჰკავს ლორწოს პაწაწყინა წვეთს.

იკვებება ეს უჯრედი ასე: გარს შემოეკვრება საქმელის ნაშებში, ვამოსწოებს მას და მერე გამოაგდებს.

მრავალდება ასე: ჯერ გაიყოფა ორად და ორჯე ცალცალკე ცხოვრობს, შემდეგ ეს ორი კიდევ ორ-ორად გაიყოფა და ახალი ოთხი უჯრედი გაჩნდება ქვეყანაზე. აი, ამ უბრალო არსებათაგან წარმოსდგა სიცოცხლე დედამიწაზე.

სიიდან წარმოსდგა ეს პაწია უჯრედი? სიიდან გაჩნდა სიცოცხლე დედამიწაზე? ამ კითხვებზე მეცნიერებს ჯერ პასუხი არა აქვს. ცხოველები, მეცნიერები, ადამიანები, ეგრეთწოდებული ორგანიული ბუნება—შესდგება იმავე ნივთიერება-

თავან, რომელთაგანაც შესდგა არაორგანიზული ბუნება: ქვა, მიწა, ლითონები.

იქნება იყო დრო, როდესაც არაორგანიზული ბუნებისგან წარმოიშვა ორგანიზული ბუნება.

ან იქნება სიცოცხლე სხვა პლანეტიდან გადმოვიდა დედამიწაზე.

წინა წერილში ჩვენ ლაპარაკი გვქონდა ცენტრომსბროლი ძალის შესახებ. ახლა ჩვენ გვექნება საუბარი სინათლის წნევის თვისებაზე.

მეცნიერებმა გამოარკვეეს, რომ მზის სხივი აწეება საგანს. ეს წნევა ძალიან სუსტია, მაგრამ სიცოცხლის ჩანასახიც ხომ ძალიან პატარაა.

მიკროსკოპში წყლის წვეთში ჩვენ ვხედავთ ათასობით პაწაწეხან არსებებს.

აი ასეთი პაწაწეხან ჩანასახი სინათლის წნევისა და ცენტრომსბროლი ძალის გავლენით აღის ჰაერის სულ უმწვერვალეს ფენამდის და იმავე ძალთა მოქმედებით გაისხლიტება დედამიწის ატმოსფეროდან.

რა ემართება მას უჰაერო სივრცეში, იქ ხომ საშიშელი სიცოცხეა?

მეცნიერებმა მოახდინეს ცდები: ახალი უჰაერო სივრცეში სივრცის სიცივის ძალის მქონე სიცივეში და რა მოხდა?

ჩანასახმა რამოდენიმე წლის განმავლობაში იცოცხლა.

თუ ეს ასეა, როდესაც ეს პაწა სიცოცხლის წვეთი გადაფრინდება უჰაერო სივრცეში, იქ იწყებს მოგზაურობს და მზისა და ვარსკვლავების სხივების წნევის ძალით მიფრინდება რომელიმე პლანეტაზე, პლანეტაზე კი იმისაგან განვითარდება სიცოცხლე, იმ კანონით, რომელიც მოგვცა დარგინმა.

ბევრი მეცნიერი ფიქრობს, რომ სწორედ ასე წარმოსდგა სიცოცხლე დედამიწაზე, რომ ეს სიცოცხლე მოფრინდა ჩვენთან მსოფლიო სივრციდან.

იქ საიდანა გაჩნდა?

ეს კი ჩვენ ჯერჯერობით არ ვიცით, მაგრამ ყოველ ეჭვს გარეშეა, რომ გავიგებთ, რადგანაც არა აქვს საზღვარი მეცნიერების მიღწევებს.

კ. ლეო.

რა უნდა ვაპირებოდით?

„წითელი ვარსკვლავების მოგზაურობა საოცარ ქვეყანაში“.

მეტად საინტერესოა წიგნაკია. მისი მოკლე შინაარსი ასეთია: ლენინელ პიონერს, „წითელი ვარსკვლავები“-ს რგოლის წევრს, დაესპობება, რომ ტყეში მოგზაურობის დროს ამათი რგოლი შეხვდება საოცარ წიგნს, რომელიც შუშისა არის და ანათებს, ზედ აწერია „1957 წელი“. რგოლის მეთაური დგება ზედ და უცბად სადღაც ქრება. წრებზე დგებიან დანარჩენებიც და კვლავ ხვდებიან თავის მეთაურს, მაგრამ მეტად უცნაურია ყველაფერი: ტყეში გზები შუშით არის მოკირწყლული და განათებულია, აქ ხვდებიან "მარადი კოკონი"-ს რგოლს.

ამ პიონერების ტანისამოსი ანათებს. ისინი ეცნობიან ერთმანეთს. „წითელი ვარსკვლავები“ შეეკითხებიან, თუ რას ნიშნავს „1957 წელი“ ან რათ ანათებს მათი ტანისამოსი. მაშინ მიხვდებიან „მარადი კოკონის“ ლენინელ პიონერები, რომ „წითელი ვარსკვლავები“ მსოფლიო რევოლუციის დასაწყისიდან ესტუმრენ. ერთ-ერთი პიონერი „მარადი კოკონი“-სა მოუყვება მათ მნათობი ტანისამოსის აღმოჩენის ამბავს. „წითელი ვარსკვლავების“ ლენინელ პიონერები ათვლიდებენ „მარადი კოკონის“ მხარეს, აქ მეცნიერებას და ტექნიკას უკიდურეს განვითარებადის მიუხეცვია. ფეხით სიბრტული არ უხდებათ: სულ რადიმომფრენით დაფრინავენ ან ფილაქნებით და-

სრიალებენ. აქ არ არის ცხენი, ხარი, ეტლი; ამო
მაგივრობას ასრულებს რადიომფრენი. ყველას ჯი-
ბეში აქვს რადიო. ძალიან აკვირვებთ დრუბლების
ქარხანა, რომელიც იწვევს ატმოსფერულ დანაღვს:
რა დროსაც რა არის საქირო. მას იწვევენ, ე. ი. ზა-
ფხულში წვიმას და ზამთარში თოვლს. აკვირვებთ სხ-
ვლების რადიომფრენით გადატანა ერთი ქალაქიდან
მეორეში, პიონერთა საცხოვრებელი უზარმაზარი
სახლები.

ზაფხული გადის, დგება შემოდგომა. სწრაფ-
ტო თავისი თხებით ბარსკენ მოდის, აქ მათ ეს-
ტუმრება ბუნებისმეტყველი. გელა ძალიან დაინ-
ტერესდება. სტუმარი აწვდის ცნობებს: საქართვე-
ლოს კუთხების გეოგრაფიულ და ეკონომიურ მდგო-
მარეობაზე და მცხოვრებთა ზნე-ჩვეულებებზე. მე-
ტად ცოცხლად არის გადმოცემული გელას სული-
ერი განცდა, როდესაც მას უყიადინ საყვარელ
თხებს, აგრეთვე კარგია მთაში წვიმიანი დღეების,

ასეთი შინაარსის მხატვრული წიგნაკების წი-
კითხვა ბავშვისათვის აუცილებელია: აქ გათვალის-
წინებელია, თუ რა განვითარებას მიახწევს ახლო
მომავალში მეცნიერება და ტექნიკა და ცხოვრების
ის ფორმები, რომელიც ჩამოყალიბდება მაშინ, რო-
დესაც კაცობრიობა განთავისუფლდება კაპიტალის-
გან და სოციალიზმი დაშვარდება. წიგნაკი ღირს
55 კაპეიკი.

გელა და ცქვიტო. ამ წიგნაკში აღწერილია
მთის ცხოვრება, ზნე-ჩვეულებები. მთავარი გმირი
არის პაწია მწყემსი გელა, რომელიც თავისი თხე-
ბით საზაფხულოდ მთაში წასულა. უყვარს მთა, თა-
ვისი ძალი თოლია, თხები, განსაკუთრებით კი
ონავარი ცელკი ცქვიტო (თხის სახელია). ცქვი-
ტო მოუსვენარია, ყველა საშიშ ციკაბო კლავს
მიცოცავს. ხშირად გელასაც საფრთხე ელის ცქვი-
ტოს გამო.

ქვეა-ქუხილის აღწერა. ბუნებისმეტყველი მოხიბ-
ლავს ლაპარაკით გელას და გელა მისდევს მას ქალაქში.

ამ მოთხრობის წაკითხვა ბავშვისათვის აუ-
ცილებელია, რადგან ავტორი აცნობს საქართველოს
ყველა კუთხეს. წიგნაკი კარგად არის გამოცემული:
სუფთა ქაღალდზე, კარგი ენით, ბევრი სურათით
და ღირს 45 კაპეიკი.

8ანი.

**წიგნი პიონერის განუყრელი
მეგობარი უნდა იყოს.**

ქარხანა.

ცა შეათეთრო
ნაცრისფერ დილაშ,
ქარხნის საყვირმაჲ
უკვე იკივლა...

აქშინდა, აეშვა
მანქანა შიშიველ,
მიეცა ქარხანა
ელექტროს სხივებს...

ფოლადი წკაფწკაფებს
მწყობრად და წესზე,
ღველები გადაღის
ღველიდან ღველზე.

მუშაც უღლეღლად
უღგას მანქანას,
წარბსაც არ უხრის
ძლიერს ქარხანას.

მკლავებს ამოძრავებს
სიმძიმის ატანით,
მკერდი უციოლებს
მთლად ოფელში ნაბანა.

ხან ასწევს, ხან დასწევს
ფოლადის რგოლებს,
გარს უვლის მანქანას,
ვრიალა ბორბლებს.

შრომის ოლმურში
თერება ეს ბინა,—
წკაფწკაფებს ჩაქურა,
წყრილობს რკინა.

„8 საათია!...
საყვირი გაჰკივის,
ღგება შრომის შეილი
და მანქანა ცივი,

დაღუმდა, დაყუნდა
ქარხანა ზღვაური,
მისწყულა, მიესვენა
ზათქი და ხმაური.

და როს ცა თეთრღება
ნაცრისფერ დილით,
მუშა კვლავ იღვიძებს
საყვირის ძახილით.

გ. მომავლიშვილი.

შრომის ზიანი

გაიფურჩქნეთ, გაიფურჩქნეთ
და აყვადით, ვითა ვარდი,
შრომის კერას უგალობგეთ,
ბანს მოგახისთა შვის ნავარდი.

ვიზვიოთ, დავტყვებთ ღზინით
შრომის ქვეყნად, შრომის მხარეს,
თან იმედის ძმური ჰიმინი
გადაცახოთ ელვარ ზაჰესს.

და ვარათ მტკიცედ გრთად
ტრფობის მარშით მარად ასე,
და შევიქნეთ ბოროტთათვის
რისხვის მცემი, ვნებით სავსე.

გამარჯვების ნიშნად დაჰქრის
შემოდგომის ზენა ქარი,
და ხალისით მომავალი
ჩაგეფურჩქულებს ცოდნის ქნარით.

• კომკავშირი გზის ვგასწავლის...
ღენინიზმით მიმავალნი
თან ვიწვრთნებით ცოდნის ხმალით,
ნეტარების გზით დამთვრალნი.

ქლაქები და სოფლები
პლაკატებით გვაქვს მორთული,
ცეცხლის ენად ცათ დროშები
შრილობენ სიხარულით.

და ჩვენც ჩვენი სიმღერებით
ავხმაურდეთ რიგებითა,
აღთქმის მხარეს ნათელ გზებით
მიეცემათ გაფრენითა.

რ მ ე ნ ი.

2. კვერცხები ჯამზე.

სა 10

ქარხანაში
ვინ მუშაობს?

ძველი პური
რას იკეთებს?

გ ა მ ო ც ა ნ ა.

უფნხო ვარ—დავდივარ, უფნო ვარ ღმ გეტყ-
ვით, როდის ადგეთ, როდის დაწვეთ.

დ ა ა კ ვ ი რ დ ი თ.

1. როგორ დვას წამის ისარი, როდესაც სა-
ათი გვაჩვენებს 2, 3, 5?
2. როდის და რამდენჯერ ღვანან ისრები სწო-
რი კუთხის მსგავსად?
3. როგორ ღვანან ისრები 6 საათზე.
4. როდის ღვანან ისრები მახვილი კუთხის
მსგავსად?
5. როდის—ბლაგვი კუთხის მსგავსად?
6. დღე-ღამეში რამდენი საათია?
7. რამდენი დღეა კვირაში?
8. რამდენი კვირაა თვეში?
9. რამდენი თვეა წელიწადში?

1. რომელი გზა აუარჩევია სერგოს?

პიონერი სერგო თავისი სოფლიდან მგორზე სო-
ფელში მიდიდა. მგორზე სოფლისაკენ მიმავალი
გზა სერგომ არ იცოდა, მხოლოდ მას იმედი ჰქონდა,
რომ ერთი ვერსის მანძილზე მდებარე გზების ჯვა-
რედინზე ამართული იქნებოდა ბოძი ყველა გზების
მემართულების ჩვენებით. როდესაც სერგომ ჯვარე-
დინამდე მიიღწია, საუბედუროდ ბოძი წამოქცეული
დახვდა. როგორ შეეძლო სერგოს ამ წაქცეული
ბოძის საშუალებით მგორზე სოფლისაკენ მიმავალი
გზის გამოცნობა?

ჯამიდან, რომელზედაც თორმეტი კვერცხი ეწ-
ყო, თორმეტზე პიონერმა თითო-თითო კვერცხი მი-
ლო, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ჯამზე კიდევ ერთი
კვერცხი დარჩა. როგორ მოხდებოდა ეს?

3. ვისი სურათია?

ერთმა პიონერმა მიმითია კედელზე დაკიდებულ
სურათზე და მითხრა: „ეს სურათი კარგანის გა-
დაღებულა. მე არ მყავს და არც მყოლია დები და
ძმები, მაგრამ ამ სურათზე გამოხატული ბავში ჩემი
მამის შვილია. ვინ იქნებოდა სურათზე დახატული?

მ რ ი კ მ ა.

(ბამოცანა)

მე (ვეცხლის ახლოს ვმოძრაობ მუღამ,
ძლიერი არის ჩემი მოქნევა,
დარტყმითა ერთით ფოლადსაც ვლუნავ,
შემწევეს კლდისაც კი ნაცარ-მტვრად ქცევა...

და თუ ვმეგობრობ მე ერთ უსუსურს,
ხშირად მინდვრად რომ დაიარება,
მისთვის, რომ შრომა ვისაც არა სურს,
ახრჩობდეს შიში და მოკრძალება...

და თუ ყოველთვის ეიქნები მტკიცე,
დაუნარებელ ერთგულ მეგობრად,
ალარ იქნება ჩაგრული არსად,
ალარ იქნება ტანჯვა და ოხვრა...

ენრიკო.

თ ა მ ა უ რ ბ ა .

თამაშობა ჩვენ ხშირად გვიხდება ხოლმე, მაგრამ ყოველთვის არა გვაქვს ნათელი წამოღებენა იმ სარგებლობაზე, რომელიც მას ჩვენთვის მოაქვს.

თამაშობა, რომელიც ჩვენს კოლექტივში ასე ხშირად იმართება ხოლმე და დიდი ყურადღება ექცევა, ფიზიკურ ვარჯიშობათა მნიშვნელოვან დარგს წარმოადგენს. იგი პიონერთათვის ბუნებრივ მოთხოვნილებას შეადგენს.

გავიხსენათ ყველა ის თამაშობანი, რომლებსაც ჩვენ კოლექტივში აქვს იღებილი. ამ თამაშობათა დამახასიათებელია თავისუფალი, ძალდაუტანებელი მოძრაობა. აქ არცერთი ისეთი მოძრაობა არ მოიძებნება, რომელიც პიონერთა ჯანმრთელობისათვის რაიმე ხიფათს წარმოადგენდეს.

თამაშობა ანახლებს გონების მოქმედებას და ახალი შრომისათვის ძალ-ღონეს აძლევს ორგანიზმს. ამასთან ერთად თამაშობის დროს მთელი სხეული ვითარდება: რბენა და ხტომა ფეხებს ანვითარებს; ბურთის, ბურთობის და სხვა საგნების ტყორცნა — მკლავებს; გარდა ამისა, თამაშობაში ხშირია ზნე-ქა, რაც ზეტანს და მუცლის კუნთებს ანვითარებს. თამაშობათა წყალობით ჩვენი სისხლის მიმოქცევა და სუნთქვა უმჯობესდება, ნერვების სისტემა მავრდება და ქმის მაღალ იღვიძებს.

თამაშობა ყველაზე უფრო ბუნებრივი ვარჯიშობაა. დაბადებისთანავე ბავშვის თანდაყოლილი მის წრადება მოძრაობის და მოქმედებისადმი პირველ და კმაყოფილებას თამაშობაში პოულობს; თამაშობა ისეთივე ძველია, როგორც თვით კაცობრიობა. თამაშობდა პირველყოფილი ადამიანი, თამაშობდენ ძველი ისტორიის ყველა ერები და მათ შორის ბერძნებიც. ეს უკანასკნელები თამაშობებს დიდ ყურადღებას აქცევდენ და მით გატაცებული იყვნენ არამეტოუ ბავშვები, არამედ უფროსებიც. საჯარო თამაშობანი საბერძნეთში დიდი ზემოთ იმართებოდა.

კოლექტივში თამაშობათა ჩატარების დროს შემდეგი წესები უნდა გავსოვდეს:

1. თამაშობა არ უნდა იყოს მეტად ხანგრძლივი; თამაშობა გატაცებამ იცის და ხშირად კოლექტივი ვერც ამწევს დალილობას და დასვენების მოთხოვნილებას.
2. თამაშობის დროს მვენებელია თბილ ტანსაცმელში ყოფნა (პალტოში თამაშობა დაუშვებელია).
3. თამაშობის დასრულების შემდეგ მვენებელია მიწაზე დაჯდომა და წყლის დაღვევა; უმჯობესია რამოდენიმე ხანს სეირნობა, ვიდრე ოფლი შეტეაშვებოდეს.
4. აკმალილ უნდა იქნას სიცხეში ან ავდარში თამაშობა.

მ. გორგაძე.

ქ. თელავის პიონერ-კოლექტივის — მოგავწოდეთ დაწვრტობითი წერილი თქვენი მუშაობის შესახებ.

ქ. ბათუმის შრომის სკოლის ფორპოსტს — მოგავწოდეთ წერილი თქვენი სკოლაში მუშაობის შესახებ.

ა. მთიანეთის (ქუთაისი) — ლექსი სუსტია, არ გადის. საჭიროა გავწინათ ლექსების წერის წესს.

პეტრიაშვილს (გორი) — თქვენი ლექსი არ გადის, გამოვიგეზავნეთ სხვა მასალები.

გამოვა 1927 წ. გამოვა

თავისუფალი საზოგადოებრივი განათლების

ქურონალი

მოზრდილთათვის

პიონერი

წელიწადი II

შურონალი ს. ს. რ. შველა სკოლაზისათვის სავალდებულოა.

ლენინის სხელობის საქართველოს ბავშთა კომუნისტური ჯგუფების უოველი წევრის, ორგანიზაციის უოველი კოლექტივის, ბავშთა კომუნისტური მოძრაობის თვითუველი ხელმძღვანელის, ბიბლიოთეკების და სხეიტხელოების ვალდებულება გამოიწერონ

პიონერი

ძიღება ხელის მოწერა 1927 წლისათვის.

ქურონალი ღირს გადაგზავნით:

- წელიწადში — 5 მან.
- ექვს თვეს — 3 მან.
- სამ თვეს — 1 მან. 50 კაპ.

სააკე ნოგერი — 25 კაპ.

მისაგართი: ტფილისი, რუსთაველის გამზირი № 31, განათლების სხანდსო კომისარიატი. „პიონერი“-ს და „ნაკადული“-ს რედაქცია.

რედაქტორი — სარაღაკიო კოლევიცა.